

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
12. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 so je ti-
stak v tiskarni «Dobrodo»
v Gornji Trebnji.
Od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojškim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
italijanski partizanski DNEV-
nik v zasluženi Evropi.

primorski dnevnik

OSREDNJA KNJIZNICA
P.P. 126
66001 KOPER
8554 AA
60100200

Plačnina plačana v gotovini. Cena 500 lir - Leto XXXIX. št. 171 (11.587) Trst, sobota, 23. julija 1977

Po prepričljivi zmagi napredne liste na občinskih volitvah

Beneški Slovenec Maurizio Namor izvoljen za župana občine Dreka

Reagan rožlja z orožjem

Ameriška letalonosilka Ranger je že prispela v srednjeameriške vode, kjer se bo udeležila pomorskih manevrov, ki sodijo v okvir Reaganovih prizadevanj, da bi dokazal svojo moč in skušal prepričati Nikaraguo k večji popustljivosti

Prekinjena dolgoletna hegemonija KD Prisrčno ploskanje številnega občinstva

Maurizio Namor, 33-letni agronom, je novi župan Dreke, občine s 328 prebivalci stanujočimi v 17 zaselkih, ki ležijo na višini od 500 do 800 metrov pod južnim pobočjem Kolovrata, dolgega hrbta, po katerem poteka italijansko - jugoslovanska meja.

Izvolili so ga levičarsko in demokratsko usmerjeni svetovalci znane enotne občinske liste.

Za podžupana so izvolili Dionisia Trušnjaka, odbornik je Ugo Tomazetič, namestnika pa Silvio Florjančič in Mario Bernjak.

Izvolitev novega župana je številno, v sejni dvorani, prisotno občinstvo, pozdravilo s prisrčnim ploskanjem in tako izražalo zadovoljstvo nad spremembo, ki je nastala v upravi občine, in hkrati tudi zadovoljstvo, ker je vodstvo občine prevzel razgledan in odprt domačin. Naj pomnimo, da je bil Mario Namor oče Maurizioja, 15 let dreski župan. Maurizio je član teritorialnega odbora SKGZ za videmsko pokrajino.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Razveljavljeno izplačati odškodnino!

Med lastnike zemljišč, ki so bila razlašena za izgradnjo avtoceste in hitre ceste, je včeraj udarilo kot strela z jasnega: podjetji Place Moulin in Palmieri sta vsem zapovrstjo telefonsko javili, da poputnišjem ne prejmejo obljubljenega odškodninskega predujma. To pa zato, ker je ustavno sodišče proglasilo za nezakonite kriterije o določanju odškodnin pri razlastitvah v javnokoristne namene, s čimer je razveljavilo tudi določila zakona 385/80, ki je dovoljeval izplačevanje začasnih odškodnin v pričakovanju novega zakona o razlastitvah. Ob pomanjkanju ustreznih zakonskih predpisov podjetji, skratka, nočeta zrahljati mošnjička. Ne upoštevata pa dejstva, da sta se ob februar-skem oz. marčnem podpisu sporazumnih pogodb obvezali, da razlašencem poravnata predujme najpozneje mesec dni po pogodbenem podpisu. Rok se je že davno iztekel, denarja od nikoder, a tega ni krivo ustavno sodišče. Njegova razsodba ničesar nima opraviti z dogovori med razlastitelji in zemljiškimi lastniki, zato sta Kmečka zveza in konzorcij Naša zemlja odločno zahtevala takojšnje izplačilo predujmov; v nasprotnem primeru bosta decembrski sporazum med vsemi dejavniki, ki so zainteresirani za cestne gradnje, smatrala kot neveljaven ter stopila v odločen boj za pravice prizadetih.

VEČ NA 5. STRANI

Craxi je začel posvetovanja

RIM — Krščanska demokracija je pripravljena lojalno podpreti vlado, ki jo bo vodil Bettino Craxi, pod pogojem, da bo ta vlada dosledno protikomunistična kot to zahtevajo stranke petstrankarske koalicije. Tudi republikanska stranka je napovedala svojo pripravljenost, da podpre vlado, zahteva pa, da mora biti njen prvi ukrep drastična omejitev premične lestvice. Kar za deva komunistično partijo pa je slednja potrdila svojo opozicijo.

To je v skopih obrisih rezultat prvega dneva posvetovanj, ki jih je imel poverjeni predsednik Bettino Craxi. Treba je še zlasti poudariti sestanek, ki ga je Craxi imel z delegacijo komunistične partije. Pogovor ni imel nobenega pozitivnega rezultata, saj je Craxi povedal Berlinguerju, da ima namen sestaviti zelo točno omejeno petstrankarsko koalicijsko vlado. Berlinguer mu je odgovoril, da bo opozicija KPI dosledna ter izrazil obžalovanje, da bodoči predsednik vlade ne jemlje niti v poštev možnost sestave druge vlade, kot bi bila petstrankarska, čeprav je taka vlada možna na podlagi izidov zadnjih političnih volitev.

Berlinguer v pogovoru z novinarji ni niti omenil dejstva, da pomeni imenovanje Bettina Craxija za predsednika vlade novost v primerjavi z dosedanjim demokristjanskim vladnim monopolom. Na vprašanje, ali bo delegacija KPI obiskala še enkrat Craxija, je Berlinguer dejal, da o tem ni bilo govora.

Na slikah De Mita, Berlinguer in Spadolini po včerajšnjih srečanjih s Craxijem.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Manjša se jugoslovanski trgovinski primanjkljaj

BEOGRAD — Trgovinski primanjkljaj v menjavi s konvertibilnim tržištem je bil v minulem polletju 990 milijonov dolarjev, in je od lanskega manjši za milijardo 133 milijonov dolarjev oziroma za 53 odstotkov. Pokritost uvoza z izvozom se je povečala z lanskim 54,8 na 74,6 odstotka. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko so v prvem polletju prodali na konvertibilno tržišče za 2 milijarde 910 milijonov dolarjev blaga, kar je 13 odstotkov več kot v enakem obdobju lani, uvozili pa so s konvertibilnega področja 3 milijarde 900 milijonov dolarjev, kar je za 17 odstotkov manj kot lani.

Pokritost celotnega uvoza z izvozom pa se je v prvem polletju z lanskim 74,5 na 81,7 odstotka. Na seji izvršnega odbora Gospodarske zbornice Jugoslavije so poudarili, da do tega povečanja ni prišlo zaradi povečanega izvoza, temveč predvsem zaradi manjšega uvoza. Vrednost celotnega uvoza je bila namreč 4 milijarde 634 milijonov dolarjev, kar je radi manjšega uvoza kot lani.

Tržaški jamar ranjen v jami pri Clauzettu

PORDENONE — V jami «La Val» v kraju Praedis di Sotto blizu Clauzetta se je ponesrečil 20-letni Tržačan Furio Bagliani, član tržaške «Società alpina delle Giulie». Bil je v skupini 30 mladih jamarjev, ki se udeležuje tečaja o jamarjski tehniki v prireditvi goriškega «C.A.L.». Po prvih skopih informacijah kaže, da je Bagliani padel kakih 20 metrov nižje, ker se je nenadoma izpulil klin. Njegovi tovariši so se takoj spustili do njega in ga oskrbeli z najnujnejšim. Zdravnik, ki ga je pregledal, je ugotovil, da si je jamar zlomil roko in se pobil po glavi. Bil je vsekakor buden in priseben.

NESPOKOJNE NOČI FINANČNEGA MINISTRA

RIM — Dobri poznavalci italijanskega razmerja trdijo, da ima finančni minister Francesco Forte zelo ne mirno spanje. Muči ga predvse problem, in sicer problem davčnih udeležencev, s katerim so se spopirali vsi njegovi predhodniki, ne da bi ga znali rešiti. Sam pa je menil, da le našel pravo pot: začelo se je v trenutku, ko se je sredi noči kakor običajno premetaval po postelji, da bi ga je nenadoma prešinila misel, da bi lahko uklonil določene kategorije davčnih zavezancev, ko bi uveljavil davčno pobornico.

Rečeno storjeno. Pobornice so se začele pojavljati pri raznih obrtih (ne v vseh), v restavracijah spremljajo praktično povsod. Še več, postale so nam tako zvest spremljevalce, da če jih v danem trenutku

nimamo polnih žepov, se po postelji premetavamo mi. Toda... noči ministra Forteja se s tem še niso umirile. Nekaj je bilo pač še narobe. Da, toda kaj? Po dolgem tuhanju se je varuhu državnih financ zopet utrnila odsejujoča misel: trgovci, tem je treba stopiti na prste. In pojavila se je zapečatena blagajna. Pravzaprav niti ne blagajna, le njena senca zaenkrat, ker se bodo take blagajne šele začele izdelovati. Kdor bi rad obogatel, naj se takoj vrže v ta posel, seveda le, če namerava prijavljati svoj dohodek do zadnje lire.

Pa tudi to še ne predstavlja prave rešitve. V finančnih uradih se vsako leto nagradijo na milijone tistih posrečenih prijav dohodkov, s katerimi

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Spopadi v Libanonu: mrtvi in ranjeni

BEJRUT — Libanon je bil včeraj prizorišče hudih spopadov med nasprotnoimi si silami. Uradno poročilo libanonskega radia govori o enajstih mrtvih ter o dvajsetih ranjenih. Vse žrtve so bile v Bejrutu in v krščanskih vaseh vzhodno od libanonskega glavnega mesta. Obstreljevanje se je baje končalo ob 17. uri po italijanskem času.

Politični opazovalci v Bejrutu povezujejo zadnji izbruh nasilja z odsotnostjo libanonskega predsednika Amina Džemajela, ki je trenutno na uradnem obisku v Združenih državah Amerike. Ne izključujejo možnosti, da bi njegovi politični nasprotniki skušali izkoristiti odsotnost državnega poglavarja, da bi se polastili oblasti.

Tako nikakor ni naključje, da so obstreljevali tiste bejrutske mestne četrti, kjer se nahajajo posamezna ministrstva. S posebno vneto so obstreljevali mestno četrt, kjer se nahaja ministrstvo za obrambo.

Rop v Gorici

Več kot 110 milijonov lir, precej tega tudi v tujih valutah in dinarjih, so trije neznanci včeraj odnesli iz podružnice goriške hranilnice v Ulici Carducci v Gorici. Trije oboroženi roparji so prišli v banko tik pred njenim zaprtjem ob 13.20 in od uradnikov zahtevali pod grožnjo orožja, da jim izroče ves denar. Oropali so dve blagajni, tisto bančne podružnice in tisto davkarje. Potem so neznanci zbežali z avtom švicarske registracije, ki so ga kmalu pustili na stranski ulici v bližini dijaškega doma na Svetogorski cesti. Policija je takoj blokirala vse izhode iz Gorice in ji ni uspelo najti roparjev, ki so očitno ostali v mestu. Trojica je govorila čisto italijansko brez posebnega naglasa.

Ropi v bankah na Goriškem in v Furlaniji se množijo, komaj pred mesecem dni je bil osamljeni ropar banke v Fari ubit v spopadu s karabinerji. Včerajšnji rop je dokaz, da se z ropanjem v bankah ukvarja več skupin. Včerajšnji rop v goriški hranilnici pa dokazuje tudi, da so tokrat roparji prefinjeno preštudirali bančno poslopje in možnosti ropanja v njem.

VEČ NA 8. STRANI

Namor

NADALJEVANJE S 1. STRANI

V svojem nastopnem govoru se je novi župan zahvalil za izkazano zaupanje. Povedal je, da se povsem zaveda obveznosti, ki jih prevzema, saj so jih opredelili v svojem programu, ki so ga občani sprejeli za svojega in na tej osnovi dodelili zmago občinski listi. Namor je še dejal, da mu bodo pri izvajanju programa in vodenju občine v oporo vsi svetovalci, ki so ga izvolili.

Novi župan je sprejel ponudbo manjšine (krščanske demokratičarje, ki je poprej vodila občino), da z njo aktivno sodeluje. Zavrnili pa je grd poskus poprejšnjega župana Bruna Trušnjaka, ki je na ustrahovalen in gospodarski način in z navajanjem političnih razlik svetovalcev sedanje večine skušal zrahljati ali celo razdreti njihovo enotnost.

Njegov napad pa je samo še bolj strnil vrste svetovalcev demokratične občinske liste, kar je pokazalo tudi njihovo naravnost vzorno glasovanje, pri katerem so se v celoti ravnali po poprejšnjih dogovorih med strankami, ki so izoblikovale kandidatno listo.

Naj povemo, da so na listi svetovalci PSI, KPI, PSDI in oporečni ki KD.

Prihodnji teden bo prva seja novega občinskega sveta tudi v narodno mešani občini Tavorjana, kjer je prav tako zmagala enotna občinska lista (lista civica).

G. Vesel

Craxi

NADALJEVANJE S 1. STRANI

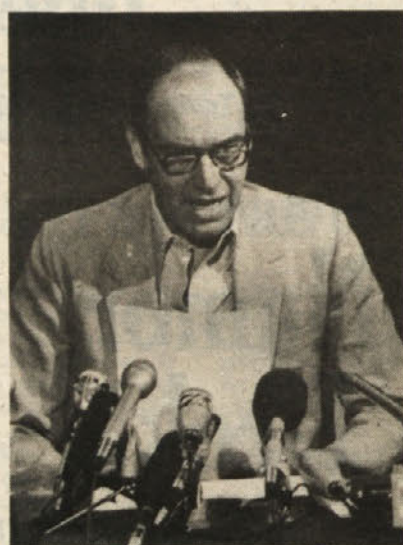
Pri tem je treba omeniti, da so se odnosi med komunistično partijo in socialistično stranko že zaostri, ko so socialisti izkoristili pozitivne izjave nekaterih predstavnikov sindikalne organizacije CGIL. Skratka socialisti so razumeli, da je v vrstah KPI še vedno v teku debata, o odnosu, ki naj ga ima partija do Craxijeve vlade. Zato so dali velik poudarek izjavam generalnega tajnika CGIL Lama, ki je govoril, pravi socialistični podtajnik Martelli, kot vodja sindikata in kot vodja leveice.

Delovni dan Bettina Craxija se je začel z zasedanjem vsedravnega vodstva PSI, kjer pa ni bilo nobene debate, temveč je vodstvo samo izrazilo svoje najboljše želje tajniku Craxiju. Poročilo, ki so ga objavili o zaključku zasedanja, poudarja dejstvo, da so predstavniki socialistične stranke po sto letih spet poverili najzahvalnejšo politično odgovornost. Na zahtevo Rina Formice poročilo ne vsebuje nobene omenbe petstranske vlade, kot je hotel Claudio Martelli. Edini, ki je posegel v razpravo je bil Giacomo Mancini, ki je pozval Craxija naj pretrga vezi, s katerimi bi ga krščanska demokracija hotela prikleniti k svojemu vozu.

Demokristjanski tajnik De Mita je po pogovoru s Craxijem dejal, da gre za pozitiven začetek sodelovanja in da se bodo v prihodnjih dneh domeni tudi o programu.

R. G.

Družinski odvetnik bo zastopal svojce ugrabljenе Orlandijeve

RIM — Stric ugrabljenе Emanuele Orlandi Mario Meneguzzi je imel včeraj zjutraj na televizijski mreži 1 (TG1) tiskovno konferenco na kateri je sporočil, da je družina Orlandi imenovala svojega pravnega zastopnika v osebi odv. G. Egidio. Meneguzzi je dejal: «Mi, družina Orlandi, obveščamo osebo, osebe ali skupino, ki zadržuje Emanuele Orlandi, naj od tega trenutka dalje naslovijo vsa sporočila na naslov: odv. G. Egidio, tel. 06/3603807, P.O. Box 6258 - Rim. Omenjeni odvetnik je po naši izbiri edini pooblaščen predstavnik za vse zadeve, ki se tičejo Emanuelea».

Tiskovna konferenca je trajala nekaj manj kot pol ure. Meneguzzi je, čeprav vidno utrujen, odgovarjal na razna vprašanja časnikarjev. Samo na nekaj vprašanj, ki so zadevala preiskovalni postopek, je odgovoril z «no comment».

Meneguzzi se je potrudil tudi razpršiti vtis, da je sklep družine Orlandi nekakšno zanikanje veljavnosti vatikanskega «kanala» s posredovanjem kard. Casarolija za stike z ugrabitelji. Poudaril je še, da je vsa zadeva prehuda za družino, ki je po mesecu dni na robu fizičnega in duševnega zloma.

Meneguzzi je tudi poudaril, da ni bilo več novih stikov z ugrabitelji in da ni bil podan noben dokaz,

da je deklica še živa. Orlandijevi bodo morda v prihodnjih dneh ponovili pozive. Na tiskovni konferenci so govorili tudi o domnevi odkupnine. Meneguzzi je izključil to možnost. Glede «molke», ki ga je državna pravdnica Gerunda naložila tisku ter na vprašanje, če to velja tudi za družino, je Meneguzzi odgovoril z rezkim «no comment». Časnikarjem je izročil izjavo pisano tudi v angleščini (za tuji tisk).

Sklep pomočnice državnega pravdnika Gerunda je povzročil protest časnikarskega združenja in tudi posameznikov, ki vidijo v tej potezi napad na svobodo tiska. Državni pravdnik Gallucci je pojasnil, da ne gre preprečevanje svobode tiska, temveč le za potrebo, da se v določenem trenutku zaščiti predusled nemoteno delovanje preiskovalnih organov. Gerunda je zahtevala, naj časopisi, agencije itd. nemudoma izročijo sodnijskim, oziroma policijskim oblastem vsa obvestila itd., ki jih prejema v zvezi z ugrabitvijo.

Medtem se je prejšnjo noč oglašil po telefonu na uredništvu lista «Il messaggero» neki možki (morda tiskar), ki je zagotovil, da je pismo iz Frankfurta avtentično. Ugrabitelji pa odslej ne bodo imeli stikov s tiskom, ker italijanski tisk ne služi resnici.

Na sliki (telefoto AP) Mario Meneguzzi.

V zvezi s pogodbo kovinarjev Scottijev ultimatum zvezi delodajalcev

RIM — Minister za delo Scotti je sinoči postavil ultimatum zvezi industrijcev, da se mora v teku 24 ur jasno in nedvoumno izreči o kompromisnem predlogu za obnovev delovnih pogojev kovinarjev, ki ga je pred dnevi sam Scotti izročil delodajalcem in sindikatom. Ministrstvo stališče je zelo ostro, saj ne dopušča več slepomišljenja in niti dvoumnih odgovorov, kakršnega so dali delodajalci ministru včeraj, ker se pač niso mogli sporazumeti o enotnem stališču.

V uradnem sporočilu ministra Scottija je rečeno, da je minister že 15. julija izročil delodajalcem in sindikatom dokončen predlog za obnovev delovnih pogojev ter da je ob tem poudaril, da pogajanja brezuspešno trajajo že več mesecev. Ker do prvega julija ni prišlo do sporazuma, se nadaljuje ministrov sporočilo, je torej prišlo do tega predloga, ki ga ni bilo mogoče spreminjati ampak ga je bilo treba sprejeti ali pa zavrniti. Scotti je ugotovil, da v pismu, ki mu ga je danes poslala Federmeccanica, torej organizacija kovinarskih delodajalcev, ni nobenega odgovora, ne pozitivnega, ne negativnega in je zato zahteval odgovor do danes ob 19. uri, ko se bo ponovno srečal s predstavniki delodajalcev.

Ni znano, kakšen bo ta odgovor. Nerešena so namreč še nekatera vprašanja, o katerih se industriji pripravljajo, predvsem vprašanje delovnega časa in nadur. Zelo zaprto

stališče do kakršnegakoli kompromisa o teh problemih imajo predstavniki velikih industrijskih obratov, predvsem Fiata, medtem ko so manjša podjetja znatno strpnejša.

Zaradi pomanjkanja odgovora delodajalcev se Scotti včeraj s sindikati ni sestel. Kot je znano, so sindikati dosegli enotno stališče in v bistvu torej sprejemajo Scottijev predlog. To pa bodo «uradno» sporočili ministru šele drevi, potem ko bo znano tudi stališče delodajalcev.

NADALJEVANJE S 1. STRANI NESPOKOJNE NOČI

je stopil v zgodovino Fortejev daljni predhodnik Vanoni. V tem kupu tiči zajec, si je dejal minister, in začel znova razmišljati. Njegovo tuhtanje tudi tokrat ni bilo zaman: včeraj je podpisal odlok, ki uvaža novo induktivno metodo za ugotavljanje davčnih utaj v že omenjenih grmadah.

Osnovna misel induktivne metode je preprosta: davčni zavezanci, ki prijavijo več kot eno stanovanje, avtomobil, gospodinjstvo pomočnico, čoln ali celo helikopter, letalo ali dirkalnega konja, prav gotovo niso siromaki. Če vsakemu takšnemu luksusu prisodimo določeno vrednost (tako če na primer predpostavljamo, da mora lastnik 9 m dolgega čolna imeti na leto že zaradi tega najmanj 16 milijonov lir dohodka) in nato, s po-

močjo primernih tabel, dodatkov, po pravkov, adaptacij in drugih matematično-statističnih pripomočkov, dobimo rezultate seštejem, dobimo «domnevni dohodek» posameznega davčnega zavezanca. In če zdaj pri merjamo ta dohodek s tistim, ki ga je nesrečnež dejansko prijavil, smo se takoj na čistem, ali imamo pred seboj davčnega utajevalca in tudi kolikšna je njegova morebitna utaja.

Induktivna metoda z domnevnimi pokazatelji dejanske višine dohodka stopila v veljavo z objavo pravkar podpisanega odloka v uradni vestniku. Dotlej bodo davčni utajevalci lahko mirno spali. Pravzaprav niti ne, kajti nova metoda bo morda veljala tudi za nekaj let nazaj...

Jugoslovanska vlada sprejela vrsto ukrepov glede uvoza

BEOGRAD — Zvezni izvršni svet je na četrtkovi seji, ki jo je vodila Milka Planinc, sprejel predlog zakona o dopolnitvi zakona o rezervnih sredstvih. Organizacija združenega dela se lahko odloči, da dajo rezervna sredstva tudi na žiro račune, vendar morajo njihovo uporabo zagotoviti v skladu s tem predpisom.

ZIS je sprejel tudi predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o blagu, na katerega je treba plačati posebne davke za izravnavanje

pravne obremenitve uvoženega blaga v letu 1983 kot podlago za usklajevanje stališč republik in pokrajin. Predlagana dopolnitev predvideva, da osebnih davčev ne bi plačevali za uvoz zdravil in surovin za zdravila, ki jih ne izdelujejo v Jugoslaviji, za uvoz reprovizivnega in orodja, ki ga uporabljajo za iskanje nafte in plina ter za uvoz opreme, ki je ne izdelujejo, potrebujejo pa jo pri proizvodnji, separaciji in predelavi premoga.

ZIS je sprejel tudi predlog sklepa o seznamu ortopedskih in drugih pripomočkov za invalide, ki bi bili oproščeni carine.

ZIS je proučil tudi informacijo o kadroviski in tehnični usposobljenosti in pripravljenosti mejnih prehodov in sklenil, da je treba s povečanjem prizadevanj in različnimi ukrepi, omogočiti med turistično sezono, omogočiti normalen promet, da bi se izognili gneči in daljšemu zadržanju potnikov.

GOSPODARSKO PISMO IZ SLOVENIJE

Nov davčni sistem ali samo novi davki?

Jugoslovanska vlada je predlagala zvezni skupščini nove davke. Gre za davke, ki jih doslej v Jugoslaviji nismo poznali. Skušajo namreč obdavčiti nepremičnine in drugo lastnino večje vrednosti. Ni še natančno znano, kolikšni naj bi bili ti davki, pomenijo pa začetek temeljite reforme zdajšnjega davčnega sistema. Trdijo namreč, da zdajšnji davčni sistem ni ustrezen, ker temelji na posrednih davkih in dajatvah (prometni davek, carine, uvozne dajatve, takse in podobno). Na ta način se zbere osem desetlin vsega potrebnega denarja za državne in družbene potrebe. Na te davke delavec nima skorajda nikakršnega vpliva. Skrajno da nič ne odloča o tem, kam bo šel ta denar in za kaj se bo uporabil, navadno pa vse te davke predpisuje zvezni (ali republiški) izvršni svet. Zdaj predlagajo, da bi vse te posredne davke zmanjšali — predlog je izdelala Kraigherjeva komisija — in povečali oz. uvedli na novo več neposrednih davkov. Trdijo, da bo imel delavec na takšne davke več vpliva, ker bo imel nad neposrednimi davki večji pregled.

Kljub najrazličnejšim razlagami novih zamisli in kljub temu da se je Kraigherjeva komisija veliko ukvarjala z novim davčnim sistemom, ni še prav nič jasno, kaj naj bi te spremembe v resnici pomenile, kajti konkretnega predloga še ni nobenega, razen tega, da bi na novo obdavčili nepremičnine (stanovanja, hiše, vikende, zemljo, katere lastniki niso kmetje...) ter osebne avtomobile, večje čolne in ladje ter podobne reči: večje vrednosti in da bi huje obdavčili vse tisto, kar delavci zaslužijo izven delovnega časa. Denar, ki bi se tako zbral, bi

za nekaj let deponirali v narodni banki in ga torej zdaj ne bi porabili. Zvezna vlada je pojasnila, da skuša z novimi davki zmanjšati porabo. Prebivalcem bi namreč na ta način pobrali nekaj denarja, ki ga doslej niso in ker zdaj tega denarja ne bi porabili za druge namene, pač pa deponirali, ta denar ne bi pritiskal na končno porabo. Zvezna vlada še ni povedala, koliko denarja bi na ta način umaknili iz prometa (v petih letih menda 25 milijard dinarjev), toda v bistvu gre za zelo preprosto zamisel: za toliko, kolikor denarja bi pobrali z novimi davki, bi se moralo zmanjšati povpraševanje, manjše povpraševanje lahko stabilizira cene in lahko ugodno vpliva na izvoz.

Zamisel o novih davkih temelji torej na eni strani na ugotovitvi, da je potrošnja v Jugoslaviji prevelika, na drugi strani pa na trditvah, da z davki sploh ne zmanjšujemo socialnih razlik, čeprav bi morali biti prav davki najmočnejše orodje, s katerim bi pobirali tistim, ki imajo preveč in ki neupravičeno bogatijo.

Ekonomisti so že zdavnaj izračunali, koliko več porabimo kot zaslužimo. Tista poraba, ki je nad zaslužno, se je doslej napajala s tujimi posojili, zdaj pa je treba ta posojila

vračati, kar pomeni, da je treba porabiti manj kot pa zaslužimo. Izračunali so, da smo v Jugoslaviji že uspeli za polovico zmanjšati preveliko porabo (zdaj porabimo približno toliko kot zaslužimo), nismo pa še uspeli zmanjšati za toliko, da bi lahko začeli vračati posojila. Toda porabo smo doslej zmanjšali izključno na račun prebivalcev, torej na račun osebne porabe (realno se plače zmanjšujejo in standard pada). Gospodarski politiki pa nikakor ne uspe zmanjšati izdatkov, ki jih ima država za svoje normalno delovanje (upravne službe, vojska, policija...) ter izdatkov za delovanje vseh družbenih služb (zdravstvo, šolstvo, kultura...).

Razprava o tem, kako zmanjšati izdatke za državne in družbene službe, se vleče že nekaj let. Politiki v vseh svojih pomembnejših nastopih trdijo, da je treba to porabo zmanjšati, toda prav groteskno je izvenela razprava o zveznem proračunu pred nekaj meseci, saj so ga takrat povečali. Povečali so ga torej v obdobju, ko politiki trkajo na zavest državljanov, da je treba varčevati; še več, nasprotniki povečanja proračuna so bili na tistem celo obtoženi, da jim ni do varnosti države

(iz proračuna gre precej velik del za vojsko). Slovenija pa je morala zaradi povečanja proračuna npr. celo dodatno obdavčiti plače.

Zdaj pravzaprav prihaja do podobnega. Državna in družbena poraba se še ne zmanjšujeta, čeprav zvezna vlada zahteva, da bi sisom pobrali vse presežke in jih deponirali do leta 1985. Istočasno pa razpisujejo nove davke, ki bodo gotovo vplivali na standard ljudi. Predlagatelji sicer trdijo, da to delajo zaradi sprememb davčnega sistema in zaradi stabilizacije gospodarstva.

Kdor ima torej več, naj prispeva več tudi za stabilizacijo. Misel je kar prava, toda povedati se jo da tudi drugače: kdor je sproti zapravil vse, kar je zaslužil, temu ni mogoče z davki vzeti ničesar ali še drugače: kdor je tako delal da ni ničesar privarčeval (torej je sam za sebe slabo gospodaril) temu ni mogoče naprtiti takih stabilizacijskih bremen, čeprav je najbrž prav on najbolj prispeval k destabilizaciji. Kar je pri tem najbolj vznemirljivo, je dejstvo, da ima takšen mikro vzorec tudi svoje makro ogledalo: dobremu gospodarju (dobremu podjetju) kar naprej jemljejo, zato ker je toliko slabih. Gospodarstvo zaradi te-

ga seveda ne more biti prodorno. Zdi pa se, da je zamisel o novih davkih dobila v Jugoslaviji dokaj široko podporo. Vzrokov za to je več, to pa je razširjeno (zmotno) prepričanje, da je skorajda vsakdo, ki ima dober avto ali vikend ali večje stanovanje, goljuf in da si je vse to pri novanje, goljuf in da si je vse to pridobil na nepošten način. Takih najbrž res ni malo — povsod po svetu je preganjanja policija — toda velika večina si je vse to prislužila s poštenim delom, z delom preko delovnega časa, s svojimi sposobnostmi. Vsem tem novi davki jemljejo spodoben za delo, kar ima lahko nepredvidljive posledice, kajti zdaj je treba spodbujati vsakršno delo, zlasti pa najbolj ustvarjalno. Prav zdaj je bolj kot kdajkoli pomemben delovni čas. Pomemben vzrok za podporo pa kaže iskati tudi v neprestanih nagovih, da se za takšne spremembe odločamo tudi zaradi zahtev iz tujine, češ da drugače ne bomo dobili potrebnih posojil. Takšni nagovi izvenijo kot izgovori, kajti posameznik jasno je, da doslej še nobene države finančne ustanove niso nobeni državi predpisovale, kakšne davke mora imeti.

Natančno sicer še ni znano, kolikšni bodo novi davki, toda zdi se, da je zvezna vlada že dobila podporo za takšno potezo, kar pomeni, da najbrž okoli sprejetja novih davkov tudi v zvezni skupščini ne bo več težav. Toda, če ne bo hitro odločitev, ukrepov tudi na drugi strani, pri mejevanju družbene in državne porabe, so lahko novi davki dokaj ozko dvorezen meč. Davčni sistem je namreč treba spreminjati sočasno. Zato pa ene davke uvažajo, drugih pa jih ne spreminjajo.

JOŽE PETROVČIČ

S skupnimi ameriško-honduraškimi pomorskimi manevri

Reagan hoče ustrašiti Nikaraguo in druge srednjeameriške države

WASHINGTON — Ameriški predsednik Reagan je na svoji zadnji tiskovni konferenci opravičil sedanje ameriške pomorske manevre v srednjeameriških vodah z ugotovitvijo, da imajo ZDA svoje odgovornosti in interese na tem območju. Na tiskovni konferenci šef Bele hiše ni hotel izključiti možnosti pomorske blokade proti Nikaragui. V prejšnjih dneh je ugledni dnevnik «Washington post» pisal, da bo ameriška uprava sprejela zelo trdo politiko do Srednje Amerike in še zlasti do sandinističnega režima, ki ja na oblasti v Nikaragui. Pomorske manevre, ki so na sporedu v srednjeameriških vodah, naj bi še okrepili in naj bi imeli nalogo, da opozorijo nikaragovske oblasti na ameriško vojaško premoč in naj bi trajali celih pet mesecev. Poleg tega naj bi ameriška uprava, trdi isti dnevnik, podvojila svojo vojaško pomoč prijateljskim državam v Srednji Ameriki.

Na svoji tiskovni konferenci je Reagan izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da se je ameriški bruto narodni dohodek povečal v drugem trimesečju letošnjega leta za 8,7 odst. Poleg tega je zelo pozitivno ocenil zadnji sklep predstavnike zbornice, ki je odobrila zahtevane dotacije za gradnjo rakete MX.

Kar zadeva vprašanje Srednje Amerike je Reagan dejal, da bi bila blokada Nikaragve zelo trd ukrep in da upa, da to ne bo potrebno, vendar

ni hotel izključiti možnosti, da do tega pride. Poudaril je samo, da so skupni honduraško-ameriški manevri le rutinskega značaja. Če so se ZDA odločile za manevre na tem območju, so to storile zato, da bi poudarile, da imajo tukaj svoje življenjske interese.

Reagan je tudi precej omilil pozitivno oceno, ki jo je predstavnik State departmenta dal včeraj glede izjav predstavnika nikaragovske vlade na proslavah ob četrti obletnici padca Somozove diktature. Šef Bele hiše je obtožil sandinistični režim, da ni vzpostavil človekovih pravic v državi po padcu Somoze. Sedanji režim naj bi bil, po njegovem mnenju, vse premalo reprezentančen, saj predstavlja le del sil, ki so izvedle revolucijo. Ta majhen del protisomozističnih sil pa hoče vzpostaviti v Nikaragui «totalitarni komunistični režim», je še poudaril Ronald Reagan.

Kar zadeva odobritev izdatkov za gradnjo rakete MX je ameriški predsednik povedal, da gre za sluzga pogumni pobudi skupine republikanskih in demokratiških predstavnikov. Izdelava raket MX pa naj bi omogočila ZDA dva cilja: posodobljenje svoje oborožitve in nadzor nad oboroževanjem, češ da bo SZ sedaj morala biti bolj previdna v odnosih do ZDA.

Govoril je tudi o zadnjih ukrepih na Poljskem in s tem v zvezi rekel, da ZDA skušajo razumeti, kaj se je pravzaprav zgodilo in če preklic vojne stanja pomeni dejansko reformo ali pa le površno spremembo. Za sedaj ameriška uprava še ni imela časa, da bi se posvetila vprašanju. Če pomeni ukinitve vojne stanja res spremembo, se bodo Združene države posvetovalle s svojimi zahodnimi zavezniki, da bi skupaj preučili položaj.

Nova «obsodba» EGS na račun Italije

BRUSELJ — Evropski sodni dvor, ki ima svoj sedež v Bruslju, je izrekel novo «obsodbo» na račun Italije, češ da ni v postavljenem roku sprejela zakonskega odloka št. 663 iz leta 1979, po katerem so zaradi defiscalizacije socialnih dajatev davčnice, ki jih plačujejo italijanski delodajalci za žensko delovno silo, manjše od davščin, ki veljajo nasprotno za moško delovno silo. Evropski organi vidijo namreč v tem neko prikrito pomoč tistim industrijskim vejam (zlasti tekstilni industriji, industriji oblačil in obutve), ki nameščajo predvsem ženske. «Obsodba» evropskih sodnikov pomeni hkrati opozorilo in poziv, naj se Italija brez nadaljnega odlašanja prilagodi ustreznim navodilom EGS.

V Švici svetovni kongres Armencev

LAUSANNE — V tem mestu se je v četrtek začel drugi svetovni kongres Armencev. Na kongresu, ki bo trajal štiri dni, je prisotnih okrog sto delegatov. Kongres poteka v senci nedavnih atentatov, ki so jih armenski ekstremisti nedavno izvršili v Bruslju in na pariškem letališču Orly. Organizator kongresa, duhovnik James Karnusian, je ostro obsodil atentata ter izrazil bojazen, da bi bil tudi kongres lahko tarča ekstremistov. Dejansko je poslopje, v katerem so zbrani delegati, ves čas močno zastraženo.

Aretacije med splošno stavko v Braziliji

RIO DE JANEIRO — Agenti brazilске policije so včeraj aretirali okrog sto ljudi, pretežno sindikalistov in delavcev, ki so se udeležili splošne stavke, oklicane v znak protesta proti gospodarski politiki vlade. Stavka je doživela največji uspeh v Sao Paulu, kjer je večina tovarn včeraj ves dan stala, ter v mestih Brasilia, Rio Grande do Sul, Recife in Porto Alegre.

Francozi tarča v Teheranu

TEHERAN — Neznanci so prejšnjo noč naredili atentate na več francoskih predstavništev v Teheranu. V uradih «Air France» je eksplodirala bomba, dve bombi pa so neznanci odvrgli na urade francoskega trgovinskega predstavništva. V obeh primerih so zabeležili gmotno škodo. Iran-ska policija pa še vedno išče bombo, ki naj bi bila nastavljena v bližini francoskega veleposlaništva.

Očetovstvo za oba atentata si je potem lastila teroristična organizacija armenskih bojnikov «Asala». Teroristi grozijo, da bodo stopnjevali napade na francoske ustanove, če Pariz ne bo izpustil iz zapora armenskih zapornikov, ki so bili aretirani po atentatu na letališču Orly.

Močan potres v Kaliforniji

COALINGA (Kalifornija) — Dva močna potresna sunka sta prejšnjo noč pretresla mesto, ki je bilo že 2. maja žrtev katastrofalnega potresa z jakostjo 6,5 po Richterjevi lestvici. Tedaj je bilo ranjenih 45 ljudi, hudo poškodovanih pa okoli 1000 stavb. Zadnja sunka (od maja do danes jih je bilo več kot sto) sta imela jakost 5,9, oziroma 4,7 po Richterjevi lestvici.

Valdes zopet pred sodiščem

SANTIAGO DE CHILE — Predsednik čilske KD Gabriel Valdes se je včeraj ponovno pojavil na sodišču, da bi pričal na drugem procesu zaradi kršenja zakona o državni varnosti. Na sodišču bo pričala tudi Carmen Frei, hčerka bivšega čilskega predsednika Eduardo Freia.

Skupaj z Valdesom je bil poklican na sodišče tudi rektor čilskega vseučilišča E. Boeninger in ekonomist N. Flamo. Sodnik Osvaldo Faudes vodi preiskavo o tiskanju 100.000 letakov, ki jih je vlada smatrala za prevratniške in za katere je bilo sojenih pet voditeljev opozicijske organizacije «Coordinadora nacional sindical.» Vse osebe, ki so vpletene v ta proces so demokratijani.

Zadržani komentarji po koncu vojne stanja na Poljskem

VARŠAVA — Poljski «sejm» je zaključil svoje dnevno zasedanje. Sprejel je soglasno resolucijo, v kateri izraža polno zaupanje v gen. Jaruzelskega ter pozdravil z zadovoljstvom sklep državnega sveta o preklicu vojne stanja. Kot je znano, je «sejm» sprejel tudi predlog o podelitvi amnestije političnim zapornikom.

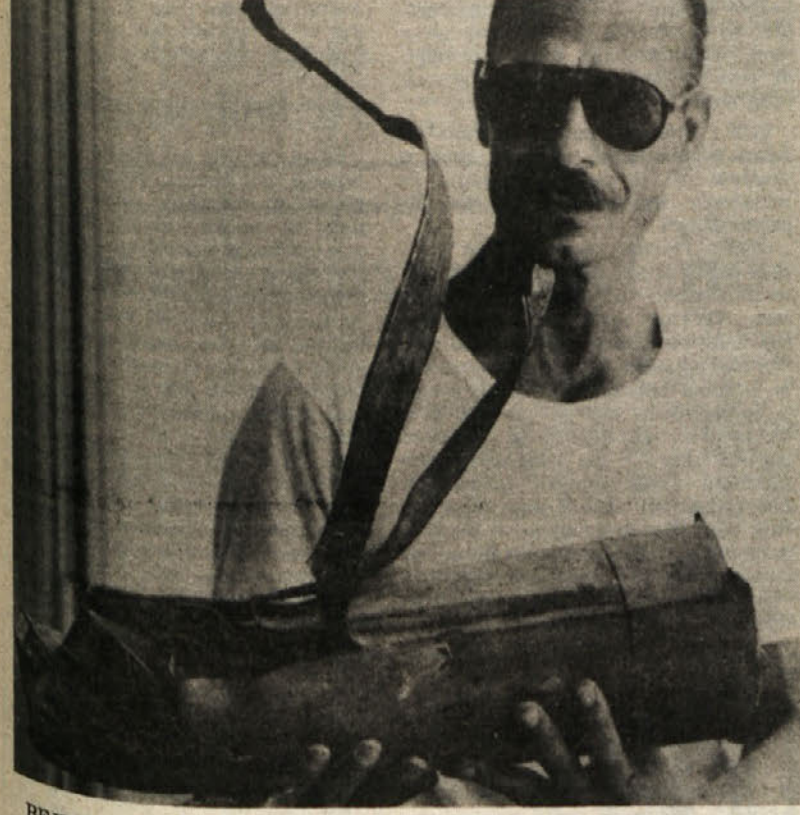
V resoluciji, ki je bila sprejeta, piše dobesedno: «Izjavljamo, da smo za sodelovanje z vsemi državami, toda trdno se upiramo vsakršni dejavnosti, ki bi nasprotovale interesom naše države ter zavračamo vsakomur pravico, da se vmešava v naše notranje zadeve».

Reakcije na preklic vojne stanja na Poljskem so najrazličnejše. Moskovski tisk je včeraj orisal praktično pozitivno razmere na Poljskem. Ni pa komentiral sklepa o preklicu vojne stanja, temveč se je omejil le na suhoparno objavo vesti. V dopisu iz Varšave, ki je bil objavljen v «Pravdi» in v članku poljskega veleposlanika v Moskvi S. Kocioleka se izraža bistveno soglasje o po-

zitivnih premikih na bolje in da se socialne in politične razmere na Poljskem izboljšujejo. Po mnenju dopisnika «Pravde» pa bo treba na Poljskem premostiti še precej težav v gospodarstvu in v vsakdanjem življenju. Veleposlanik Kociolek pa je poudaril potrebo po zvestobi neminljivim vrednotam socializma.

Tudi ameriški komentarji so zadržani. Glasnik državnega tajništva za zunanje zadeve je dejal, da ZDA pozdravljajo vsak korak naprej pri zadovoljevanju težnj poljskega naroda. «Preučevali bomo vse konkretne ukrepe poljske vlade in če bodo ti ukrepi imeli kak praktičen odmev na poljske razmere». Posebno pozornost bodo posvetili morebitni osvoboditvi večine političnih zapornikov. V krogih NATO sledijo poljskim dogodkom zelo previdno. V prihodnjih dneh bodo razpravljali o vprašanju na političnem odboru zavezništva ter bodo tudi sklepali o morebitnem preklicu sankcij na škodo Poljske od februarja lani.

Letališče v Bejrutu zaprto

BEJRUT — Libanonske oblasti so bile prisiljene zapreti bejrutsko mednarodno letališče, ki je bilo davi zadeto s salvo 15 granat z neznanega izstrelišča. Doslej so zabeležili eno smrtno žrtev in več ranjenecv, med katerimi nekaj libanonskih vojakov in en ameriški mornariški strellec. Uničenih je bilo tudi več v bližini vzletišča parkiranih vozil. Letalski promet so morali preusmeriti v Larnako na Cipru.

Na sliki (telefoto AP): uslužbenec letališča kaže razpočeno granato, ki jo je pobral pri vzletišču.

Ministri EGS odobrili kmetijsko bilanco 1983

BRUSELJ — Ministri desetih članic Evropske gospodarske skupnosti so preteklo noč po 17 urah neprekinjenih razprav in pogajanj odobrili drugo, popravljeno bilanco skupnosti za poseganje na kmetijsko področje v letu 1983. Konkretno gre za proračun višjih izdatkov v korist kmetijstva, preračunanih na podlagi rezultatov letošnje letine v posameznih članicah deseterice.

Proračun je bil sprejet z večino glasov: Danska se je pri glasovanju vzdržala, Velika Britanija pa je glasovala proti. Angleži so namreč že pred časom zahtevali povračilo 605 milijard lir iz skupnega sklada za kmetijstvo, češ da so v preteklem letu nakazali vanj več denarja, kolikor bi bili dejansko morali na podlagi veljavnega pravilnika. To zahtevo je pristojna komisija EGS sprejela, zdaj pa so ministri deseterice «odščipnili» Angležem 85 milijard ter jim priznali le 520 milijard lir. To je močno razburilo angleško delegacijo, ki pa vendarle ni postavila «veta», predvidenega za primere, ko gre za «življenjsko važne zadeve» posameznih članic skupnosti.

Predvideni dodatni stroški znašajo nekaj nad 3.000 milijard lir. Od tega bo imela tudi Italija znatne koristi, saj se nekatere postavke izrecno nanašajo na kmetijske pridelke, ki so tipični za Apeninski polotok oziroma za sredozemsko območje. V proračunu pa je tudi postavka 14 milijard lir za pomoč Poljski.

Takoj zatem so ministri vzeli v pretres kmetijski proračun za leto 1984, ki predvideva 35.500 milijard lir dohodkov.

□ LIMA — Okrog 20 ljudi je umrlo v zadnjih dneh zaradi epidemije kuge. Bolezen se je razširila v pokrajini Ayabaca, in sicer v treh okrožjih kot posledica hudih poplav.

Krvavi spopadi v Mehiki

CIUDAD DE MEXICO — V najhujšem spopadu med policijo in stavkajočimi po decembrskem prevzemu predsedstva Miguela De la Madrida, sta v mestecu Chilpancingo pri znanem letovišču Acapulcu izgubila življenje dva demonstranta, 4 so bili hujše ranjeni, skoraj 200 so jih pa aretirali. Do spopada je prišlo, ko je policija skušala spet prevzeti nadzorstvo nad avtobusno postajo, ki so jo stavkajoči šoferji imeli zasedeno že devet dni.

Načelnik policije iz Acapulca je skušal podcenjevati posledice spopada in pozneje zanikal, da bi bila dva mrtva; da so se mehiške oblasti lotile upravičenih družbenih napetosti z izredno trdo roko pričajo pa tudi včerajšnji incidenti v glavnem mestu, kjer so se policijske sile zagnale v demonstracijo stavkajočih učiteljev in študentov z vojnimi brizgalnami in pendreki, ni še pa znano, kakšni so bili učinki te trde akcije.

AUTOMAZIONI

Lastnik Bruno Gobbo
UL. FLAVIA DI AQUILINA 6
34147 MILJE (TRST) — Tel: 040/232121

AVTOMATIZACIJE,
ODPIRANJE
IN ZAPIRANJE
VRTNIH VRAT
IN ZASTEKLITEV
VIDEO-HISNI
TELEFONI
VIDEOKONTROLE

Zelo ugodne cene,
povprašajte nas
za ponudbo!

Vzdrževanje in garancija

Razmišljanje ob nekem simpoziju

Mittelevropo do golega sleči

Kot smo poročali že včeraj, bo septembra meseca v devinskem gradu velik simpozij o pomenu Mitteleurope. Prirejajo ga združenje izseljenecv Julijske krajine, tržaška občina, Evropski kulturni center iz Ženeve in Sklad Cuodenhove Kalergiz iz Lozane. Za pokroviteljstvo so organizatorji prosili predsednika italijanske republike in predsednika avstrijske republike. Govorili bodo znani pisatelji, znanstveniki in publicisti, kot so dramatik Eugene Ionesco, filozof Karl Popper, ameriška profesorja Victor Weiskopf in Walter Weiskopf, bivši francoski minister Raymond Barre, pisatelj Claudio Magris, Milan Kundera, Fulvio Tomizza in Andrei Kusniev, pa še prof. Arduino Agnelli in novinar Enzo Bettiza.

V Trstu se bodo zbrale velike glave in razpravljale o Mitteleuropi. Trst bo svečano sprejel znanstvenike, saj je mesto, ki poleg Dunaja drži prižgano mittelevropsko baklo.

Ni mogoče omalovaževati stvari pred začetkom. Ob priznanih imenih kulturnikov ni kaj reči. Ostanje nam stara pesem, da smo konec koncev tudi Slovenci del te «Mitteleurope» in del Trsta, kjer bo tekla razprava. Nekaj kulturnega smo tudi že ustvarili, nekaj še ustvarjamo in če nas na simpoziju ne bo (morda pa so podatki, ki smo jih prejeli, pomanjkljivi), se vseeno ne bomo čutili kot hlapec pred grofovsko kočijo.

Dejstvo je namreč, da smo bili na cesarskem Dunaju. Razni Slovenci so tam bili, povprečni pa tudi taki, kot je bil Cankar. Nismo vsi ljubili cesarstva, zavohali smo razpad in k njemu pripomogli; to tudi z avtohtono, narodno kulturo. Le od takrat, ko je Prešeren v brk raznim kancelskim okrožnicam zapustil rovtarščino za slovenski jezik, kuharske bukve za visoko poezijo. Bili smo tudi v Trstu, kjer smo še. Tudi tu nismo bili le kot furmani ali gostilničarji. Trst ima svojo lepo vlogo v slovenski kulturi. Danes nismo le kraški obronkarji. To je treba ponavljati zato, da potrdimo, da kljub vsemu nismo kulturniški gruntarji, ki jih ni potrebno vzeti v poštev.

A priori nimamo nič (vsaj pisec članka ne) proti temu, da se razpravlja o Mitteleuropi. Malce pa nam ta izraz le ostaja na želodcu. Mittelevropski Trst je bil prevečkrat le turistična razglednica, patent, da lahko Trst sedi v omikani družbi; po možnosti brez tistih, ki so kulturno živi: naj si bodo to Slovenci ali Italijani. Pod zastavo Mitteleurope je bilo izrečenih nekaj pametnih besed, a tudi veliko bedastoč, ali bolje šlo je le za ideologijo.

Kako se večkrat pozablja na zgodovino tako imenovane Mitteleurope,

ki je bila tudi trpljenje, razpadanje, izkoriščanje, ječa za narode in kulturo! Kako se prevečkrat pozablja na včerajšnji in današnji Trst. Naziva «svetle kulture in omike» si ne pridobimo le s peščico mrtvih literatov. Pridobimo si ga tudi s tem, da znamo ustvarjati novo kulturo, graditi načrte za jutri, ustvarjati zdrave utopije. Dober simpozij o Mitteleuropi bi bil, ko bi znal raztrgati razglednico v imenu neke celovite stvarnosti. Ko bi znal pobrskati po revščini, ki je bila in je še. Pa tudi ko bi brez razlik in diskriminacij znal ovrtniti kvalitete. To bi bilo v Trstu potrebno. Recimo, da bi Slovenec prebral Cankarjeve tržaške govore, Kosovelove pesmi, pisma Pinka Tomažiča, Grudnove lirike o Nabrežnicah in ljubezni.

Ko bi Avstriji prebrali Krausove zbadljivke, odlomke iz Musilovega Človeka brez lastnosti, pa tudi kakšno Lipušovo zgodbo. Ko bi govoril o Svevu, Sabi, pa tudi o Giunti in tržaškemu fašizmu in nacionalizmu. Nima smisla postaviti sodišča za vsako ceno: preresetati pa je treba preteklost in preresetati sedanjost. Pogum in odkritost sta potrebna, da se to Mittelevropo do golega sleče. Brezobzirno, skoraj brutalno, da ne ostanemo po simpozijih le kupi teleprinterjskih zapisov in izkaznice za neumnost. A. M.

Pisma uredništvu

Privatistka na maturi

Letos sem se prijavila k vzgojiteljski maturi kot privatistka. Kar sem doživela, je morda le moj osebni primer; občutek pa sem imela, da je to način ravnanja s privatisti.

Vsakdo, ki se v zrelih letih prijavi k izpitu (nižji ali višji maturi), ima navadno resne razloge za ta korak. Temu se tudi primerno pripravi, žrtvuje čas, ki je namenjen sicer družini ali delu, in prosti čas. Tudi jaz sem si zamislila, da bi lahko bolje izkoristila sposobnosti in znanje, ki ga imam o terapevtskih masažah. Potem ko sem opazila pri svojem delu ugodne učinke take terapije pri odraslih, sem poskusila in ugotovila napredovanje tudi pri deklici, ki ni rasla normalno, pri dečku, ki je od živčne napetosti vsak dan bruhal in pri jecanju. Tako sem se odločila, da se bom preko vzgojiteljske mature skušala približati vrtcem in nuditi svojo pomoč tudi takim otrokom.

Pri prvih stikih na vzgojiteljski šoli so bili vsi navdušeni nad mojo odločitvijo, zagotovili so mi svojo pomoč, saj že imam višješolsko izobrazbo — trgovsko maturo — in prakso z lastnimi tremi otroki. Najprej je izgledalo, da bom imela za ta izpit poseben, strnjen program posebno za predmete, ki so skupni vsem višjim šolam. Opogumila sem se in se odločila za maturo. Toda vse skupaj ni bilo tako enostavno: sčasoma je pro-

gram naraščal in npr.: pri italijanski ni obsegal snov dveh letnikov.

Največje razočaranje pa je prišlo na izpitu. Ves čas se nisem mogla otresti občutka, da večina izpraševalcev lovi moje neznanje in mi skuša dokazati, da nisem na isti višini, kot redno vpisane kandidatkinje. Na moj program se sploh niso ozirali. Vprašanja so od splošnih postajala vedno bolj nociónistična. Na tak način lahko vsakomur dokažeš neznanje. Na izpitu sem bila odklonjena.

Seveda sem bila razočarana, toda najbolj me je bolelo to, da z menoj niso bili odkritostni od vsega začetka. Sicer bi si sploh ne bila prevzela tega bremena.

Vsak ima svoj prav in tudi vzgojiteljska komisija ga je gotovo imela, toda mene je «obogatila» z izkušnjo: na pedagoški šoli sem se naučila, da se brigaj zase in ne za probleme drugih, čeprav si sposoben pomagati.

Lučka Faletić Hrovatin

Rajonski svet

Rajonski svet za Kolonjo - Škorkljo se bo sešel v torek, 26. julija, ob 19. uri v prostorih občinske izpostave v Kolonjski ulici št. 30. Govorbo o gradbenem dovoljenju in pristojnostih rajonskih svetov glede upravljanja občinskih otroških vrtcev.

Misli in pripombe

Varianta urbanističnega načrta v miljski občini

Pred kratkim je miljska občina predstavila javnosti splošno varianto občinskega urbanističnega načrta, s katero je krajevna uprava prilagodila urbanistične plane določbam deželnega urbanističnega načrta. Deželni zakon določa, da so vse občine v deželnem teritoriju dolžne take prilagoditve, kajti vsi občinski plani se morajo usklajati s predpisi splošnega deželnega urbanističnega načrta; to se pravi s tem, kar dežela smatra, da je potrebno za skladen razvoj prostora v katerem živi deželno prebivalstvo.

Kot smo že večkrat poročali, so slovenske organizacije marsikaj kritično nastopale do deželnega urbanističnega načrta. Rečeno je bilo, da je ta načrt premalo povezan s slovensko realnostjo in da premalo upošteva zahteve in potrebe ljudi, ki prebivajo na obrobni predelih deželnega teritorija in ki se deloma ali pretežno bavijo s kmetijstvom. Na žalost številni ugovori in predlogi, da bi se deželni načrt izboljšal ali spremenil, niso dosegli vidnejših rezultatov, tako, da je deželni načrt ostal v veliki meri nespremenjen. Takemu načrtu odgovarjajoče stališče deželne uprave povzroča seveda globoke posledice na krajevni ravni. Občine so večkrat prisiljene prilagoditi svoje urbanistične instrumente ne samo deželni zakonodaji, ampak tudi filozofiji, ki se skriva za deželnimi določbami, to se pravi takemu pojmovanju urbanistične dejavnosti, ki je naši skupnosti pretežno nenaklonjeno. Kmečka zveza je tudi ob predstavitvi urbanistične variante miljske občine vložila ugovore, kjer se ponovno poudarja potrebo drugačnega pristopa do urbanističnih problemov. Kot predvideva italijanski vsedrjavni urbanistični zakon, so formalni ugovori edini instrument preko katerega se občani in organizacije obrnejo na javno upravo, da od le-te zahtevajo uradno izjavo, ki naj vsebuje odgovor na posamezne prizive.

Strokovno utemeljitev ugovorov slovi na dveh točkah: prvič se Kmečka zveza sklicuje na dejstvo, da se v novem planu zazidljive površine ne določajo na podlagi podrobnega spo-

znavanja stanovanjskih problemov miljske občinske skupnosti, ampak, da sta njihova lokacija in razsežnost določena na podlagi deželne določbe, ki pravi, da nove površine ne smejo presegati po zmogljivosti podvojeno število obstoječega občinskega prebivalstva; drugič se v ugovoru poudarja nujna potreba po boljšem usklajevanju urbanističnega plana s sektorsko normativo za kmetijska področja, ker se v marsikaterem primeru opaža, da so občinske urbanistične določbe v oviro razvoju kmetijske dejavnosti.

Ponovno se torej srečamo z dejstvom, da so urbanisti spregledali potrebe kmetijstva, češ da je ta dejavnost, kot lahko beremo v dokumentih priloženih miljski varianti, o brobna, ker se s kmetijstvom ukvarja nizek odstotek občinskega prebivalstva. Nikjer pa ni rečeno, kakšni so pogoji, da se kmetijstvo razvija in kakšni naj bodo urbanistični predpisi, ki bi tak razvoj najlažje spopeli. Po mnenju strokovnjakov Kmečke zveze, se torej varianta miljske občine preveč oddaljuje od interesov naše skupnosti, ker posveča premalo pozornosti pogojem v katerih živi človek na naši zemlji in da je preveliko važnosti tistim deželnim določbam, ki so nastale daleč od naše realnosti, in ki se z njo slabo ujemajo. Občinski urbanisti naj bi torej ob tej priliki premalo uporabljali svoje kritične sposobnosti in tehnično podkovanost, več pa znanje pravnih predpisov, ki so od zmeraj bili vsem ljudem, ne samo preprostem človeku, tuji in nerazumljivi.

IGOR JOGAN

Premestitev oddelka službe za javno higieno

Služba za javno higieno in zdravstvo v sklopu Krajevne zdravstvene enote javlja, da se II. oddelk za profilakso (namenjen prijavam nalezljivih bolezni in strupenih pikov, zdravniškim pregledom otrok pred odhodom v kolonijo, sprejemanju potrdil o smrti itd.) premesti. Od ponedeljka, 25. t.m., dalje bo deloval v ambulantnih prostorih v Ul. Marenzi 6. Urnik za javnost: od 8.15 do 10. ure. Telefon: 744252.

Pogovor s predsednikom KD «Igo Gruden» in ŠD «Sokol» A. Terčonom

VPR.: Po večletni odsotnosti ste zopet prevzeli krmilo SKD Igo Gruden in ŠD Sokol. Kako in zakaj je prišlo do tega?

Ko sem dokončal službeno obveznost na tujem in sem se vrnil v domače kraje, so me prijatelji SKD Igo Gruden in ŠD Sokol prosili, če bi bil pripravljen sprejeti mesto v odboru. Z veseljem sem to sprejel, ker me je že od mladih let zanimalo bodisi kulturno kot športno delovanje, skratka, privlačevala me je predvsem organizacijska dejavnost. Po obnem zboru sem bil skupaj z ostalimi kolegi izvoljen v ožji odbor. Restrukturirali smo organizacijo društev in ustanovili že zgoraj omenjeni ožji odbor, ki vodi sedaj delovanje SKD Igo Gruden in ŠD Sokol. Kulturno in športno sekcijo pa upravljata dva pododborna. Novoustanovljeni ožji odbor pa me je predlagal za predsednika društev in tako sem z velikim zadovoljstvom sprejel to mesto.

VPR.: Društvo je, kar se tiče kulture, zaslovelo predvsem zaradi pevskega zbora. Ali ne mislite, da so se tako ošibile ostale kulturne dejavnosti?

ODG.: Res je, da je naše društvo zaslovelo v širši slovenski javnosti predvsem po zaslugi naših zborov in to je tudi nedvomno najkvalitetnejša in najpopolnejša dejavnost SKD Igo Gruden. Mislim pa, da nikakor ne moremo spregledati ostalega kulturnega delovanja, saj smo organizirali v tem letu že več prireditev in dejavnost je bila še toliko bolj plodna kolikor smo praznovali letos 90-letnico rojstva domačega pesnika Iga Grudna. Redno se sestaja tudi skupina mladih, ki organizira razne predstave in predavanja pod skrbnim vodstvom prof. Legiša. Nikakor se torej ne strinjam, da je naše delovanje enostransko. Zbora sta v bistvu le vrh kulturne dejavnosti in to je samo po sebi umevno, saj je petje najstarejše prosvetno delovanje bodisi društva kot tudi občine same nasploh.

VPR.: V nabrežinski občini delujejo tudi druga društva. Kakšni so odnosi s temi organizacijami?

ODG.: Odnosi z ostalimi organizaci-

jami v občini bi lahko bili boljši. Ne moremo reči, da so slabi, vendar medsebojnih stikov je malo in to deloma po naši krivdi, vendar tudi po krivdi ostalih. Razlog je prav v tem, da smo vsi preobremenjeni z delom in je večkrat premalo časa za vzpostavitev nekega skupnega sodelovanja z drugimi društvi v občini. Naš odbor pa se je tega zavedal in smo že na prvi seji poverili odborniku Edvinu Forčiču nalogo, da naveže stike bodisi z organizacijami v občini kot tudi s slovenskimi društvi iz sosednjih vasi.

VPR.: Na splošno se že dalj časa govori o koordiniranem sodelovanju. Kakšni so odnosi s krovnimi organizacijami, ki usklajujeta delo kulturnih in športnih društev?

ODG.: Mislim, da je koordinirano sodelovanje med slovenskimi društvi nujno potrebno, zato imamo s krovnimi organizacijami (ZSSDI in ZSKD) prav dobre odnose. Kar se tiče torej večjih športnih in kulturnih prireditev ali gostovanj je sodelovanje s temi organizacijami zelo pomembno in zato z njimi urejujemo in skupaj programiramo naše delo.

VPR.: Sedaj pa povejte prosim, še nekaj o mladih in njihovem delu v društvu. Ali je dovolj naraščaja in mladincev na splošno, ali pa jih primanjkuje?

ODG.: Problem pomanjkanja mladine zasledimo več ali manj pri vseh društvih in jasno tudi pri našem. Večkrat pride tudi do manjših konfliktov med mladimi in starejšimi odborniki. To pa zato, ker bi mladina hotela po svoje ustvarjati in delovati, starejši pa jim hote ali ne hote, vsiljujejo svoje določene poglede, kar je po mojem mnenju zgrešeno. Glede uspehov in neuspehov z mladimi smo se zdaj organizirali tako, da je mladina v društvu samostojna. Mi pa ji stojimo ob strani s tem, da jim dajemo potrebne nasvete, jim nudimo prostore in druge stvari, ki jih mladi potre-

bujejo. Dobre stike smo navezali z osnovnošolci in srednješolci naše vasi in to dejstvo je vsekakor pozitivno. Naša želja je, da bi vsa mladina in ves vaški naraščaj sodeloval aktivno v društvu in za te cilje se tudi skrbno potegujemo.

VPR.: ŠD Sokol in SKD Igo Gruden: dve društvi — isti odbor; vsekoli pa ima društvo točno razporeditev športne in kulturne delave. Ne ali je to samo formalna ali tudi vsebinska povezanost?

ODG.: Naše društvo ima dve: meni zgolj iz birokratske potrebe, mi pa ga smatramo kot, da bi bilo eno samo. Cilji so isti in sicer vzbujanje in utrjevanje narodne zavesti med mladino in ostalimi slovenskimi občani, torej združeni smo športni in kulturni delavci, ki se s požrtvovalnim delom še naprej borimo za naše manjšinske pravice.

BORIS DEVETAK

Cesta Boršt - Jezero vse bolj nevarna

Cesta, ki se iz Boršta vijugasto vzpenja do Jezera, povzroča ta čas voznikom dokajšnje preglavice. Za itak ni široka, sedaj pa, ko je gmagina bujno zaraščena, se grmčevje bohoti kar proti sredini ceste. Je avtomobilist se nagonsko umakne in če isto stori nasproti vozeči, je tresk tu, pa še člen navrh. Posebno na ovinku. Ali ne bi kazalo prave zele ne zavese, ki odrski podobno vse bolj prekriva cesto, vsaj nekoliko obrezati?

In še nekaj. Na poslednjem ostrom zavoju v gornjem delu, tik pred Jezerom, stoji na desni drog pred okvirom za ogledalo, ki pa ga je najmanj leto in pol ni. Vandalstvo dejanje, seveda, toda lahko bi name stili novo ogledalo. In odstranili nevarnost trčenja.

Industrijci o krčenju dejavnosti Tržaškega Lloydja

Izvršni odbor združenja industrijcev je na svoji seji razpravljal o nameravanem načrtu krčenja delovanja Tržaškega Lloydja in odprave nekaterih njegovih pomorskih prog. Po mnenju industrijcev je treba še preveriti, ali je sklep res tako nujen in neizbežen, saj verjetno obstajajo možnosti, da bi delovanje te javne plovne družbe ne bilo okrnjeno. Industrijci vsekakor ugotavljajo, da je javno brodarstvo v krizi v vsej državi, da pa se samo v Trstu sprejemajo tako drastični posegi. To je končno zaskrbljujoče tudi zaradi tega, ker so ti ukrepi negacija sicer tolikokrat razglašene mednarodne funkcije tržaškega pristanišča.

Coop. Serramenti
GLAVINA E. s.r.l.

SPECIALIZIRANA DELAVNICA
ZA ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE

34015 MILJE - Drevored Frausin 9 - tel. (040)271061

■ za kakovostne zasteklitve

■ za priznana okna

obrnite se na zadrugo

COOPERATIVA GLAVINA iz MILJ

Po razsodbi ustavnega sodišča podjetji nočeta izplačati predujmov Razlastitve in odškodnine: zopet preobrat v škodo našim lastnikom

Zemljiški lastniki, katerih parcele so bile žrtvovane gradnji avtoceste in hitre ceste, so prejšnje dni prejeli od razlastiteljev poziv, naj se v ponedeljek, 25. t.m., zglasijo pri njih, da dvignejo predujem na dogovorjeno odškodnino. Dejali so si: končno! Ustrezne sporazumne pogodbe so podpisali že sredi februarja oziroma marca, denar pa bi morali dobiti v smislu pogodbe najpozneje mesec dni po podpisu listine. In vendar ga niti po jutrnjem ne bodo prejeli! Včeraj so jim po telefonu sporočili, da je ponedeljkovo snidenje odloženo na poznejši datum, sicer vse dotlej, dokler graditelji ne zvedo za nove zakonske predpise glede razlastitvenih postopkov oziroma zadevnih odškodnin. Skratka: dokler ne bo določil iz Rima, tudi denarja ne bo.

Zadeva se je zasukala, ker je ustavno sodišče (kot smo poročali te dni) ponovno proglasilo za nezakonite doslej uveljavljene kriterije o določanju odškodnin za razlastitve tako imenovane javne koristi. S tem so bila razveljavljena tudi določila zakona 385 iz leta 1980, na podlagi katerega so razlašenci lahko preje-

maličasne odškodnine v pričakovanju, da bo država izdala nov zakon o razlastitvah.

Dejstvo, da podjetji zaradi razsodbe ustavnega sodišča naenkrat nista več pripravljena izplačati odškodnine, je zemljiške lastnike upravičeno razburilo; od Nabrežine do Križa in Doline so se začeli zaskrbeno vpraševati, kdaj bo parlament izglasoval zakon in, ali bodo prav res morali čakati na denar v nedogled.

Kmečka zveza, ki ščiti interese razlašencev, je seveda brž posegla na pristojnih ravneh, tako tudi pri deželni upravi, a v prvi vrsti seveda neposredno pri razlastiteljih, se pravi pri podjetjih Place Moulin, ki gradi avtocesto med Sesslanom in Prosekom, in Palmieri, ki gradi hitro cesto na območju dolinske občine. Od njiju je zahtevala, naj se držita sprejetih obvez v smislu podpisane sporazuma in lastnikom izplačata odškodnino tako, kot je bilo dogovorjeno. Tudi ob pomanjkanju veljavnih zakonskih določil. V nasprotnem primeru bo treba smatrati sporazum, ki so ga decembra 1982 podpisali predstavniki družbe ANAS, deželne

uprave, omenjenih dveh podjetij, občin, Kraške gorske skupnosti in razlašencev, kot propadel, neveljaven.

Odločni poseg Kmečke zveze je kot prvi učinek izzval načelno pripravljenost podjetij Place Moulin in Palmieri, da se vprašanje prehodno reši v obliki privatnega sporazumevanja z zemljiškimi lastniki, tako da bi podjetji razlašencem izplačali odškodninski predujem tudi brez ustreznih zakonskih določil. Kako to doseči, bo treba seveda temeljito pogledati, vsekakor pa je potreben odločen nastop prizadetih v obrambi lastnih pravic.

O tem bo nadrobneje govor v ponedeljek, 25. julija, ob 20.30 v Domu Albert Sirk v Križu, kjer bosta Kmečka zveza in konzorcij Naša zemlja priredila srečanje z razlašenci iz Nabrežine in seveda samega Križa. Njih predstavniki jim bodo obrazložili nastalo stanje ter se z njimi domenili glede nadaljnjih korakov, ki bi bili potrebni za primer, da podjetji ne bi hoteli izplačati odškodnin. Nujno je, da se prizadeti lastniki sestanka polnoštevilno udeležijo, saj je to v njihovem interesu. (dg)

Prispevek za repentabsko cerkev

Uveljaviti kulturno bogastvo

Včeraj so na prostoru repentabske cerkve izročili župniku Antonu Bedenčiču izkupiček koncerta črnskih duhovnih pesmi, ki ga je na prostoru izvedel New Swing Quartet.

Koncert so organizirali ZSKD, KD Kraški dom, repentabska občina in Kraška gorska skupnost. V imenu prirediteljev je izkupiček izročil predsednik ZSKD Marko Kravos (na sliki). Vsota bo namenjena popravilnim delom cerkve in celotnega kompleksa (seveda gre le za »delček« potrebni sredstev). Ob izročitvi so prisotni ugotovili, da je prostor izjemno primeren za prireditve in da bi bilo potrebno napraviti podrobnejšo študijo o celotnem kompleksu.

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET ODOBRI PRORAČUN 1983

Župan Rossi in njegov odbor bosta odstopila

Pred razmeroma številnim občinskim svetom je tržaški občinski svet sinoči odobril proračun za leto 1983. Do večjih presenečenj torej ni prišlo, da se je zasedanje precej zavleklo, čeprav pa je treba pripomniti, da je med izvajanjem predstavnika tržaškega gibanja Parovela prišlo do zelo živahnih izmenjav mnenj in mestoma tudi do kričanja med samimi svetovalci. Parovel je namreč v svoji izjavi imel tudi nekaj stavkov v slovenščini, toda med branjem so ga ostali svetovalci, zlasti misovci, pa tudi listarji, predvsem pa občinstvo, hrupno prekinili. Zato Parovel svoje ga izvajanja ni dokončal in je protestiral, češ da si odbor v osebi samega župana prilašča preveč oblasti.

Kar zadeva politične odločitve posameznih strank pa je treba še enkrat poudariti, da so izhajale iz predhodnih dogovorov o upravljalnosti obeh tržaških krajevnih uprav, torej pokrajine in občine. Obema je namreč grozila komisararska uprava, ko ne bi sveta v roku odobrila proračuna. V obeh primerih se je to lahko zgodilo z vzdržanjem krščanske demokracije, ki pa bo sestavni člen nove koalicijske, ki se bo sicer dokončno izoblikovala šele po počitnicah. I-

stočasno bo Lista za Trst prešla v opozicijo. Že na naslednji seji, ki bo predvidoma v torek, bo občinski svet odločal o odstopu manjšinskega odbora, ki so ga sestavljali predstavniki Liste za Trst in laično socialističnih sil.

Sinočno razpravo o proračunu je seveda uvedel župan Rossi. Po kratki, a živahni razpravi o predlaganih emandmajih, ki pa jih odbor ni upošteval, so sledile izjave vseh sil, ki so zastopane v tržaškem občinskem svetu. Stranke, ki so v odboru, so se seveda izrekle za odobritev proračuna. Krščanska demokracija in Slovenska skupnost sta napovedali vzdržanje, proti pa so bili, seveda z drugačnimi utemeljitvami, komunistična partija, Tržaško gibanje in pa MSI.

Pred glasovanjem o proračunu pa se je med svetovalci še enkrat vnela živahna razprava o posebni komisiji, ki bi morala odločiti o skupnem pokrajinskem ali celo medpokrajinskem upepeljevalniku. S 35 glasovi je nato svet odobril predlog o ustanovitvi konzorcija za upepeljevalnik, ki bi ga uporabljale vse občine tržaške pokrajine in pa verjetno tudi goriška pokrajina.

Medicino je Majda Košuta končala pri triindvajsetih letih Izreden uspeh mlade tržaške študentke

V četrtek, 21. julija, je na medicinski fakulteti tržaške univerze z odlično diplomirala šele 23-letna Majda Košuta. V tem primeru ne gre samo za odlično osebno priznanje in življenjski uspeh, temveč za dogodek, ki se bo gotovo vpisal v zgodovino tržaške medicinske fakultete. Majda je namreč doslej prvi študent v našem mestu, ki je zdravniški študij dokončal tako mlad. Zaradi tega smo Majdo naprosili, da bi nam o svoji briljantni študijski karieri kaj povedala.

VP: »Najprej se nam na kratko predstavi.«

ODG.: »Doma sem s Kontovela. Stara sem 23 let, rodila sem se namreč 11. novembra leta 1959. Osnovno in nižjo srednjo šolo sem obiskovala na Proseku. Nato sem se vpisala na klasični licej.«

VP: »Že na liceju si se izkazala, s tem da si študij predčasno zaključila. Kako to?«

ODG.: »Zamisel, da bi maturo opravila kot privatistka eno leto prej, mi je dala pokojna profesorica Antonac. Že takrat sem si izbrala medicino in je torej tej moji odločitvi botrovalo še dejstvo, da je študij medicine precej dolg. Zdravniški poklic pa je v naši družini že tradicija, saj imam

strica in bratranca, ki ga opravljata.»

VP: »Ti je kdo pri tej pripravi na maturo pomagal?«

ODG.: »Pripravljala sem se pravzaprav sama. Srečno naključje pa mi je na liceju dodelilo za profesorje res odlične strokovnjake kot so Rebula, že omenjena pokojna Antonac, Černic in

Kacin. Poleg tega sem redno obiskovala literarni krožek, ki ga je vodila prof. Zora Tavčar Rebula in tu sem si lahko zagotovila res dobro bazo za poznavanje slovenske književnosti.«

VP: »Različne nagrade pričajo, da si bila tudi v literarnih predmetih odličnjak, zlasti v slovenščini. Prejela si prvo nagrado na Republiškem tekmovanju v Sloveniji in še vrsto priznanj na natečajih tržaške revije Mladika. Kako to, da si se kljub temu odločila za medicino?«

ODG.: »Danilo Lokar pravi, da zahteva književnost in medicina človeka, to pa pomeni, da se moraš posvetiti ali eni ali drugi. Kompromisi niso tu doma. Odločila sem se torej za medicino in sem se tako literarno lahko udeleževala samo v prvih letih univerzitetnega študija.«

VP: »Po vsej verjetnosti nisi imela v teku študija velikih težav. Kakšne vtise pa si odnesla iz univerzitetnih let?«

ODG.: »Na medicinski fakulteti sem spoznala res odlične kolege, tako da so se med nami kar kmalu utrdile tesne prijateljske vezi. Med seboj smo si veliko pomagali, se spodbujali ter tolažili.«

VP: »Kaj si si izbrala za tezo?«

ODG.: »Tezo sem pisala iz pediatrije o ponavljajočih se vnetjih priušesne slinavke v otroškem obdobju. S študijem pediatrije bi rada nadaljevala in sem si jo zato izbrala za svojo specializacijo.«

VP: »Imaš že kakšne načrte za bodočnost?«

ODG.: »Po pravici povedano nisem na to še pomislila, kot tudi ne vem kako bom počitnice preživela. Zaenkrat sem vesela, da je fakulteta za mano. Rada bi še naprej raziskovala in delala v bolnici.«

Ko smo Majdo vprašali, če se ji je pri študiju medicinske fakultete mudilo, nam je hudomušno odvrnila: »Če bi čakala do novembra, ne bi imela več 23 let.«

Hudo ranjen zidar ki je padel z odra

Včeraj ob 15.30 so z rešilcem Rdečega križa prepeljali v bolnico 70-letnega delavca Andrea Crismancicha iz Bazovice 128. Med delom v gradbenem delovišču podjetja Cividin v Ul. Genova 5 je padel z nekajmetrskega zidarskega odra in se huje poobil po obrazu in prsnem košu. Zdravniki, ki so izrekli 50 dni prognoze, domnevajo, da si je verjetno zlomil lico.

Celica KPI Dolina: izreka iskreno sožalje družini ob smrti

VIKTORJA OTE

Ob izgubi dragega očeta

VIKTORJA OTE

izraža hčerki Nadji in družini iskreno sožalje Zveza žena Dolina.

Razprava na festivalu »Unità in Dela« Naturizem, zakaj ne

»Pred dvajsetimi leti, ko naturizma še nisem poznal s fizične in juridične plati in ko si nisem mislil, da se tudi v tej obliki človek lahko osvobaja, sem se s svojo ženo znašel na Crvenem otoku pri Rovinju, sredi prijateljev, ki so prakticirali nudizem. Samo od sebe nama je prišlo, da sva se stekla. Tako se je rodilo v meni globoko spoznanje, da je lepše, bolj naravno in zdravo se kopati in sončiti gol. Prepričan sem, da je to ena izmed človekovih svojboščin, ki pa jo nazadnjaške sile, pod vplivom protireforme in katoliške morale (nič čudnega, saj se je Cerkev vedno bala svobode), hočejo zanikati. Zato uvrščam napor za prikrivanje te pravice v boj za demokracijo in svobodno družbo.« Tako je, zelo osebno in nekompromisno, je predsednik pokrajine Darno Clarić pojasnil predsinočnjim na okrogli mizi, ki jo je v okviru festivala košaniškega tiska priredila o vprašanju naturizma KPI, zakaj je vnet pristaja nagev.

Debatata je privabila mnogoštevilno občinstvo, znak torej, da je problem občuten (veliko bolj kot onetristov morja). »Temperatura« na je za italijanski zakon kopanje in sončenje v Adamovi ali Evini obleki kaznivo dejanje, ki nasprotuje »občemu občutku spodobnosti«, ko ne gre celo za »kopolzka dejanja v javnosti«.

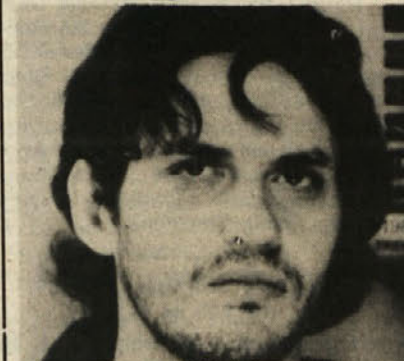
Mentaliteta in navade Italijanov so se v zadnjih letih zelo spremenile in laicizirale. Mladi starši so večinoma odpravili tabuje o golem telesu, tudi spolna vzgoja je našla prostor pod

soncem. Ostaja pa velika razlika v gledanju na golo telo odraslega. Tam, kjer ustvarja profit, kjer je ekonomsko rentabilno, kot npr. v reklamah, v revijah, na televizijskih programih ali v filmih, je dovoljeno. Kjer pa gre za skupnost, ki si želi, v polni osveščenosti in naravnosti, kopati gola, je prepovedano. Na to težko sprejemljivo razdvojenost je opozorila radikalka Dora Pezzilli, ki je predlagala zakonsko ureditev plaž na katerih naj bo predvideno območje za naturistično kopanje.

Angelo Venchiarutti, docent prava na tržaški univerzi, pa je ugotovil, kako je italijansko sodstvo daleč za evolucijo italijanske družbe in se zato s svojimi nasprotujočimi si sodbami o tem, kaj je spodobno ali ne, smeši pred celotnim prebivalstvom. Predsednik tržaškega naturističnega združenja »Liburnia« Romano Mantani pa je med drugim naredil finančni obračun turistične škode, ki jo povzroča v državi prepoved naturizma.

V zanimivo diskusijo, med katero so prišla na dan še druga vprašanja, kot so na primer odnos do svojega telesa in sprejemanja vseh njegovih oblik, mimo morboznosti in ekshibicionizma, je posegel tudi član tajništva KPI Ugo Poli. »Nudist sem že 15 let, odkar samostojno odločam o sebi,« je dejal. Po njegovem je naturizem danes želja človeka po osvoboditvi, po preprostem in polnejšem odnosu s seboj in drugimi in je kot tak pomembna postojanka na poti kulturne evolucije italijanske družbe.

Policija aretirala pet razpečevalcev hašiša

Policiji je z usklajeno akcijo uspelo pretrgati mrežo, ki jo je skupina mladih razpečevalcev vzpostavila v trikotniku Milan - Gorica - Trst. Predvčerajšnjim so namreč aretirali v Trstu 27-letnega Maria Bortoneja iz Ul. Frescobaldi 12, v Gorici pa 24-letnega Silvana Grusovina (Ul.

Montenero 46) in 24-letnega Paola Mramorja (Ul. Duca d'Aosta). V Milanu sta za rešetkami 26-letni Donato Lo Russo in 30-letni Maurizio Iannaccone, oba Milančana.

Preiskavo so začeli tržaški agenti letkega oddelka, ki so že dalj časa imeli na sumu Bortoneja. Ko so ga zasledili med nakupovanjem večje količine hašiša od Silvana Grusovina, je zadeva stekla kot po olju. Grusovin, ki je posel opravljal v tesnem sodelovanju z Mramorjem, je priznal, da mu mamilo preprodajata Milančana. Policija vsekakor meni, da ni šlo za obsežnejšo mrežo, čeprav je peterica preprodala več kilogramov droge. Bortoniju so zaplenili okrog 8 milijonov lir, o katerih menijo, da so izkupiček razpečevanja.

Na sliki: 27-letni Tržačan Mario Bortone.

Avto silovito eksplodiral

Na cesti pred nabrežinskim sanatorijem je včeraj popoldne silovito eksplodiral avtomobil ford escort na plinski pogon, last 40-letnega Gianfranca Grudna iz Nabrežine - Postaja 28. Gruden je upravljal avto proti središču Nabrežine, ko mu je udaril v nos vonj po bencinu (sicer je vozil s plinskim gorivom). Z ženo Marijo sta takoj izstopila iz avta, sam je zaman skušal pogasiti požar, ki se je v nekaj trenutkih močno razplamtel, nato pa sta se še v času oba oddaljila. Med eksplozijo posode s plinom je razne goreče kose avtomobila razneslo daleč naokoli, tako da je nastal požar tudi na bližnjih vrtovih.

Petdeset otrok z Goriškega, Tržaškega in iz Kanalske doline

Zamejska mladež na letovanju v Savudriji

Kolonijo (do 5. avgusta) organiziral
Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ

cilja. Naša otročad dobi tam prilžnost, da se vzajemno seznani, kar je posebno pomembno, ko gre za mladež, ki se drugače morebiti nikoli ne bi srečala. Kaj ve na primer deklica iz Kanalske doline o vrstnici iz Trsta ali njegove okolice? Vprašanje seveda tudi zasušeemo in odgovor bo vselej isti. In kako naj se drobižek bolje spozna, če ne ob vsakodnevni skupni rekreaciji, med igranjem, južino in kosilom?

V Savudriji se bodo otroci, ki tega ne znajo še, naučili plavanja. Če je to po eni strani zabava, je po drugi strani seveda koristno, celo nujno. Še pred kratkim je na Tržaškem utonil vojak, sicer pa vsako leto čujemo o podobnih tragedijah. Morje (ali jezero, reka, pa tudi potok) te pač mamljivo vabi in predaš se mu, četudi ne veš, kako bi se obdržal na gladini. V večernih urah pa bodo mladi vzgojitelji pripravljali za male različne športne in drugačne igre, ki bodo nanovo spletena prijateljstva še utrdile. Takšna naj ostanejo tudi po končani koloniji, to je po 5. avgustu.

Na slikah: zgoraj skupni posnetek vseh otrok, ko odhajajo v Savudrijo, spodaj pa tržaška skupina.

V počitniškem domu Zveze prijateljev mladine SR Slovenije v Savudriji so od včerajšnjega dne za dva tedna na letovanju naši zamejski otroci. Pretežno so tjakaj odpotovali z Goriškega, a med njimi je precej tudi drobiža s Tržaškega in iz Kanalske doline. Vsega jih je okrog petdeset, starost se jim suče od sedmega pa tja do štirinajstega leta. Kolonijo je organiziral Odbor za doraščajočo mladino pri Slovenski kulturno - gospodarski zvezi, potem ko je sorodno počitnikovanje za naša naraščaj priredil v Gorjah nad Bledom.

Kolonija: tudi mi, ki smo že srednjih let, smo jo po večini okusili, eni radi, drugi manj radi, tretji, ker so bili v to morda prisiljeni, so pa tudi taki med nami, ki so se ji dosledno izogibali. No, tudi danes vidiš tu pa tam malčka, kako se kar noče iztrgati iz materinega ali očetovega objema, ko je treba stopiti v avtobus. Ko pa te zajame veselost in razpajenost družine, na mah pozabiš na ata in mamico, vključiš se v zdravo prešernost novega okolja, vzljubiš ga in ko napoči čas vrnitve domov, že spet ni prav, rad bi ostal. Tako je

Na prazniku v Mačkoljah folklorna skupina iz Celja

V okviru štiridnevnega praznika, ki ga organizira KD Primorsko iz Mačkolj, bo v nedeljo zvečer nastopala folklorna skupina iz Celja. Ta deluje že deseto leto v okviru železničarskega prosvetnega društva France Prešeren, nastala pa je na pobudo ljubiteljev folklornega plesa, ki so želeli iztrgati pozabi lep in bogat del ljudskega izročila.

Skupina gradi svoj repertoar z nekako eno plesno postavitevjo letno. Pri tem so ji priskočili na pomoč priznani slovenski in jugoslovanski koreografi, kot Tončka Maroltova in Mirko Ramovš za slovenske plesne, Ivan Ivančan za hrvaški del, Vaso Popović za Bosno, Deso Djarković in Aco Andrejev.

Skupina šteje danes okrog 80 članov, ki jih veže poleg ljubezni do plesa tudi bogato družabno življenje. Tega so pogosto deležni na turnejah in gostovanjih po Jugoslaviji in v tujini. Rekord skupine je 80 nastopov v enem samem letu.

V Mačkoljah bo skupina predstavila občinstvu belokranjske plesne, ples iz Šumadije, kozjanske plesne in starobosansko kolo iz okolice Glamoča, pa še ples iz Posavine, prekmurski splet in gorenjske plesne. Godci se bodo tudi predstavili s samostojno točko domačih viž. Torej zahteven spored, ki bo terjal od nastopajočih kar precejšnji napor, bo pa zaradi tega toliko bolj zanimiv in privlačen za občinstvo.

Novi telefonski imeniki že razdeljeni

Uprava telefonske družbe SIP za tržaško pokrajino sporoča, da je vsem naročnikom razdelila nove telefonske imenike. Vseh je približno 120 tisoč, zato je tudi celotna operacija trajala približno mesec dni, saj so prve imenike začeli raznašati po hišah že 22. junija.

Hkrati pa uprava SIP obvešča tiste, ki novega imenika še nimajo, da se lahko zgledajo v njenih uradih na Trgu Oberdan vsako jutro od ponedeljka do petka in sicer od 8.30 do 12. ure. S seboj morajo imeti ali obvestilo o dostavi, ki so ga prejeli na dom ali pa zadnji račun.

Občina Devin-Nabrežina razpisuje delovna mesta za pomožno osebje

V osnovnih šolah, otroških vrtcih in drugih občinskih službah na območju občine Devin - Nabrežina bo v šolskih letih 1983/84 in 1984/85 na voljo nekaj delovnih mest. Gre začasne in nestalne zaposlitve, za katere se je treba prijaviti do 22.8.

Občinska uprava je predvidela posebne prednostne lestvice za dodelitev delovnih mest, ki sodojo v vrst pomožnega osebja. Točneje gre za profile kuharice, otroške negovalke, sluginje in čistilke, ki pa bi jih zaposlili začasno.

Pogoji, ki jih postavlja devinsko-

nabrežinska občina, pa so naslednji: starost od 18 do 35 let, italijansko državljanstvo ter spričevalo o opravljeni osnovni šoli, oziroma za mesta na slovenski osnovni šoli ali vrtcih, spričevalo o opravljeni osnovni šoli s slovenskim učnim jezikom.

Poleg prošnje, ki jo interesi lahko dvignejo na županstvu soba št. 20, je treba priložiti še fotokopijo študijskega naslova, službeni list, družinski list, morebitno potrdilo o brezposelnosti, kopijo davčne prijave in vsa druga potrdila, ki bi po mnenju zainteresentov lahko prišla v poštev.

Gledališča

VERDI

Danes ob 20.30 tretja predstava Kalmanove operete «Cardaska princeza». Jutri četrta predstava ob 18. uri.

CANKARJEV DOM

Razstave
Do 24. avgusta (sprejemna dvorana) 15. mednarodni grafični bienale. Vstopnice so v prodaji pri blagajni Cankarjevega doma v Emonskem prehodu od ponedeljka do petka, od 9. do 11. in od 16. do 20. ure, ob sobotah, od 9. do 11. ure in pred pričetkom predstave.

Kino

Ariston 21.30 «Tu mi turbi» R. Benigni, O. Carlisi. Režija Roberto Benigni.

Eden Zaprt zaradi počitnic.

Nazionale Dvorana št. 1 ob 16.00 «Orgasmo non stop». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 2 «Sexy club». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 3 ob 16.30 «Zucchero, miele e peperoncino».

Grattacielo 16.30 «American Gigol» Mignon 16.00 «Agente 007 - la spia che mi amava».

Aurora 17.30 «Tron».

Cristallo Zaprt zaradi počitnic.

Capitol 16.30 «Il drago del lago di fuoco»

Fenice Do 5. avgusta zaprt zaradi počitnic.

Radio 15.30 «Porno super erotic movie». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto Zaprt zaradi počitnic do 30. t.m.

Lumiere 16.30 «L'ultima sfida di Bruce Lee»

Moderno 18.00 «No grazie, il caffè mi rende nervoso».

Giardino pubblico 21.15 «Fire-fox volpe di fuoco».

V sredo je uspešno diplomiral na fakulteti za ladijsko inženirstvo

BRUNO VERŠA

Novemu inženirju čestitata teta Milena z družino in nona Amalija

Na medicinski fakulteti v Trstu je diplomirala z oceno 110 in pohvalo

MAJDA KOŠUTA

s Kontovela
23 letni zdravnici čestitajo mama, tata, brat Edi in teta Pepa

Danes praznuje nono

NINI

60 let.

Koš poljubčkov mu pošilja Miloš

Izleti

SPDT priredi v nedeljo, 31. julija, in v ponedeljek, 1. avgusta, dvodnevni izlet na Triglav. Vpisovanje ter informacije še danes, 23., na sedežu ZSSDI, Ul. sv. Frančiška 20.

Prispevki

Zofka in Marija Gregori darujeta 20.000 lir za ŠD Zarja.

V spomin na Emilijo Ravbar vd. Briščik daruje družina Furlan (Salež 50) 20.000 lir za KD Rdeča zvezda. V isti namen daruje družina Milič (Salež 48) 10.000 lir za KD Rdeča zvezda in 10.000 lir za SK Kras.

Ob četrti obletnici smrti moža Ivana Novaka daruje žena 10.000 lir za Sklad Albina Bubniča.

V spomin na odv. Gina Pincherla daruje Pina Novak 10.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na Alojza Puntarja daruje družina (s placu) 30.000 lir za godbeno društvo Prosek.

Dne 17. 7. 1983 je bilo pri prispevku: «Namesto cvetja na grob Kristine Križmančič iz Gropade darujejo Terzka Grčič, sin Ludvik z ženo Olgo 15.000 lir za Skupnost družina Opčine» izpuščeno ime hčere Milke.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 23. julija

BRANISLAV

Sonce vzide ob 5.38 in zatone ob 20.45 — Dolžina dneva 14.57 — Luna vzide ob 20.07 in zatone ob 3.52.

Jutri, NEDELJA, 24. julija

KRISTINA

Vreme včeraj: temperatura zraka 26,8 stopinje, zračni tlak 1017,4 mb ustaljen, brezvetrtje, vlaga 50-odstotna, ne bo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 20,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Alessio Esposito, Paolo Marizza, Erik Piccolo, Sheila Perossa, Stefania Rocca, Piero Corradini, Gioia Simone, Lorenzo Di Paolo, Massimiliano Occhioni.

UMRLI SO: 76-letna Mafalda Gajer vd. Gerini, 80-letna Maria Monfalcone vd. Bonanno, 86-letna Maria Saiz vd. Flego, 71-letni Giordano Sandigliano, 85-letna Anna Pahor vd. Tasini, 47-letni Alessandro Chinellato, 55-letni Bruno Ordinal, 74-letna Angela Prodan vd. Tozon, 87-letni Luigi Ferlatti, 39-letni Gualtiero Taucer, 45-letni Paolo Coscianni.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Montorsino 9, Trg Valmaura 11, Zgonik, Boljunec, Zavlje.

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Zgonik, Boljunec in Zavlje.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20.

ŠD PRIMOREC

priredi danes, 23. in jutri, 24. julija

ŠPORTNI PRAZNIK

Igrajo THE LORDS

KD PRIMORSKO

vabi na

ŠAGRO

v borov gozdič v Mačkoljah.
Danes, ob 19. uri koncert godbenega društva Prosek in plesni ansamblom ARIES

Čestitke

Na slovenskin visjin soah so uspešno opravili zrelostni izpit: LIANA DRAŠČEK, TANJA GRUDEN, MARIJA KOJANEČ, MAJDA LEGISA, ELVIS PERIC, ANDREJ PUPIS, ALEXANDER RAUBER, KRISTINA SPETIČ, MITJA TERČON, ANDREJ VASALLO in IVAN VISENTIN. Vsem maturantom, posebno pa Liani Drašček, ki je opravila maturo z najvišjo oceno, čestita odbor PD I. Gruden in ŠD Sokol.

KD Lipa čestita INGRID PETAROS in drugim BAZOVCEM ob uspešno pravljeni maturi.

Na trgovskem tehničnem zavodu je uspešno diplomiral DARIO ZOBEC. Še obilo uspeha v življenju mu želi Milica.

Razna obvestila

Slovenska kulturno gospodarska zveza obvešča, da v mesecih julij in avgust posluje za stranke od 8.30 do 12.30.

PD Kolonkovec priredi 30. in 31. julija ob prazniku zavetnice sv. Marije Magdalene vaški praznik in razstavo starega kovaškega, kleparskega in čevlarskega obrtniškega orodja.

Mali oglasi

telefon (040) 794672

MESNICA Mevlja - čufar v Bazovici obvešča, da je ponovno odprla obnovljenih prostorih.

NA ŠAGRI v Hribenci smo našli kipe in mošnjček z manjšo vsoto denarja. Lastnika se lahko zgledajo na občini Dolina — tel. 228-110 int. 51.

PRODAM hišo na Kontovelu št. 25, v dobrem stanju, 80 kv. m. Telefonirajte na št. 220-601 od 13. do 14. ure.

OSMICO sta odprla Berta in Marjeta na Katinari. Točita belo in črno vino. OSMICO je odprl Alojz Kante, Preprot št. 18. Toči belo in črno vino.

estetika Milena

NABREŽINA 145 - TEL. 200181

PRODAM hišo z vrtom na Krasu. Telefonirati 003866/76300.

PRODAM Fiat Uno po stari ceni. Telefonirati 229377.

PRI COLJOVIH, «pod javos», v Savelju torci je odprta osmica.

OSMICO je odprl Ivan Ušaj v Nabrežini št. 8.

PRODAMO kravo in junico. Telefonirati v večernih urah 227469.

OSMICO je odprl Stanko Milič, Zgonik. 34. Nudi domač prigrizek ter čaj teran in belo vino.

OPRAVLJAM plesarska dela po ceni. Tel. 040/811186 - 21800.

NA PROSEKU dajem v najem za oprebo dveh let ali po dogovoru oprebo, nico, obnovljeno hišo z vrtom. P nudbe na Primorski dnevnik, Montecchi 6, pod šifro «Hiša na Proseku».

INNOCENTI

servis - popravila

avtomehanična

delavnica S. GIUSTO

Ul. Montfort, 8 - Tel 793711

NATOCIMO NATANČNO KOLICINO (do kg ali litra)
PETROLCHIMICA
ADRIATICA

F. MALE

Tekoča goriva za ogrevanje

Pogonska goriva

Dodatki gorivom

Maziva

TRST - DOMJO 145 - TEL.: 817395 - 824400

SERVIZIO

TOTAL

TOTALCOMFORT

FILM :: FILM :: FILM

Ureja Kinoutelje

Filmi na TV zaslonu

LA BALLATA DI UN SOLDATO - «Ballata o soldate» (1959). Režija: Grigorij Čuchraj. Igrajo: Volodja Ivasciov, Žana Proharenko. RAI 1, danes, 23. julija, ob 14.00.

Čuchrajeva balada o vojaku Aljoši, ki se vrača domov s fronte, je poetična obsodba vojne. Zgodba o prisilni ločitvi Aljoše od ljubljene dekle, ki je odličen film, nagrajen na mednarodnih festivalih; ruski izvor in ta edinstvena sentimentalna razsežnost pripovedi, ki je lastna slovanskim narodom, so začarali zapadni svet, ki je vzbujal ta film. Čuchraj je dobitnik tudi drugih nagrad v Cannesu za film «Enainštirideseti», kjer pa je prejel očitna politična odločitev žirije, ki je tako priznala novo pot takratne sovjetske kulturne politike pod vladno Kruščeva.

ALLONSANFAN (1974). Režija: Paolo in Vittorio Taviani. Igrajo: Marcello Mastroianni, Lea Massari, Mimy Farmer, Laura Betti. RAI 2, v nedeljo, 24. julija, ob 14.10.

Brata Taviani pripadata srednji generaciji italijanskega povojnega filma, ki se je razvil po uspešni sezoni neorealizma. Prevladujoči italijanski komediji oponirata kulturno angažirane filme, ki segajo po raznolikih temah od položaja intelektualcev do problema razpore, od razmišljanja o vlogi revolucije in njenih nasprotjih do posega v zgodovino. «Allonsanfana» združuje razmišljanja o revolucionarnem duhu — utemeljenosti ideala — in zgodovinsko analizo — propad nekega določenega ideala.

NARODNI POSLANEC (1964). Režija: Stole Janković. Igrajo: Petre Prilko, Mija Aleksić, Pavle Vujisić, Bala Živojinović. TV Ljubljana, v nedeljo, 24. julija, ob 16.25.

F COME FALSO - «F for Fake» (1972). Režija: Orson Welles. Igrajo: O. Welles, Oja Kodar, Joseph Cotten, Clifford Irving. RAI 3, v torek, 26. julija, ob 21.55.

«F for Fake» je v kateri naj bi protagonist Welles izpovedal vse o sebi in o svoji karieri; pred nami pa se zvrsti le kopica slik — iluzij — iz magičnega cilindra pripovedovalca — režiserja. Welles — pripoved ali iluzija — prenaša: čarovnik filmskega jezika si je nadel «plašč» režiserja in nam pove, da to, kar se povedati ne da. «Vsaka umetnost pretvarja resničnost», govori Welles. Film, ki je najbolj resničen na umetnost, ker uporablja sliko, oziroma fotografije v gibanju, film je torej kljub temu «najbolj lažljivo sredstvo komunikacije». Oblast, ki jo nudi komunikacija, je težko dojemljiva: Welles izkoristi to moč in z magično reprezentacijo obsodi ponarejenost resničnost. Non plus ultra.

SREČANJE FABIANA BALINTA Z BOGOB (1980). Režija: Zoltán Fábri. Igrajo: Gábor Kócz, Vera Venczel, István O. Szabó. TV Ljubljana, v sredo, 27. julija, ob 20.00.

Madžarska kinematografija je redke primer, ko umetnost vezana na lasten razsežnost. Številne nagrade na mednarodnih festivalih pa oscar, ki ga je prejel letos István Szabó za film «Mephisto» pričajo o tem prodoru. Zoltán Fábri je prvi začel prodor madžarskega filma v tujino: sledili so mu Pál Gábor, András Kovács, ne nazadnje Szabó in predvsem pa Miklós Jancsó. Nedvomno je tu velikega pomena univerzalnost madžarske

ga filma, ki kljub temu, da ohranja narodnostno specifiko izvora, vsebuje v jeziku umetnosti splošno dojemljivo govorico. Pri tem je viden vpliv teoretika Bele Balazsa.

RAPPORTO CONFIDENZIALE - «Mr. Arkadin» (1955). Režija: Orson Welles. Igrajo: O. Welles, Paola Mori, Robert Arden, Michel Redgrave. RAI 3, v četrtek, 28. julija, ob 20.30.

LETTO A TRE PIAZZE (1959). Režija: Steno. Igrajo: Totò, Peppino De Filippo. Canale 5, v četrtek, 28. julija, ob 22.00.

Morda zadnji dostojen film Stefana Vanzine, alias Steno, z neapeljskimi komiki; pred tem je zrežiral več Totòjevih filmov v sodelovanju z Monicelijem. Zgodba: praznik ob desetletnici poroke postane zares enkratni, ko se vrne prvi mož, izgubljen iz časa ruske fronte. Neverjeten razplet ob že znani Totòjevi in De Filippovi komičnosti.

LA DONNA E MOBILE - «For saking All Others» (1934). Režija: W. S. Van Dyke. Igrajo: Clark Gable, Joan Crawford, Robert Montgomery. RAI 1, v petek, 29. julija, ob 21.25.

Clark Gable: kralj in svoje kraljice. Tokrat je na vrsti Joan Crawford v zapleteni vendar zabavni dogodivščini: Gable ali Montgomery? Odloči se za moža in pošlje k vragu vrlega snubitelja.

Beleške

Danes bo v okviru mednarodnega filmskega festivala v Taormini svečano podelitev nagrad «Nastro d'argento» za leto 1983 najboljšim delavcem v italijanski kinematografiji. Letošnja je že 39. podelitev nagrad za uspehe v minuli filmski sezoni. Priznanja podeljuje vsedržavni sindikat italijanskih filmskih kritikov po referendumu, ki ga je izvedel med svojimi člani. Pomembnejše nagrade so letos prejeli: režija najboljšega italijanskega filma: brata Taviani za film «La notte di San Lorenzo»; najboljši režiser debitant: Franco Piavoli za film «Il pianeta azzurro»; najboljša ženska in moška vloga: Giuliana De Sio in Francesco Nuti, oba v filmu «Io, Chiara e lo Scuro»; režiser najboljšega tujega filma: Richard Attenborough za film «Gandhi»; najboljši igralec debitant: Fausto Rossi v filmu «Scipen». Filmski novinarji so v referendumu torej potrdili pozitivne ocene Nutija, Giuliana De Sio in Faustu Rossiju (z njim so posredno pohvalili tudi režiserja filma «Scipen» L. Odorisija) in s tem odločno zahtevali obnavljanje in nove svežine italijanski kinematografiji, v kateri že dolgo let «vladajo» zastareli obrazi. Zlasti pa je pomembno priznanje umetnosti Piavolija in njegovemu drugačnemu, alternativnemu konceptu filma. Brez nagrade pa so ostali Marco Ferreri («Storia di Piera»), Tarkovskij s svojim «italijanskim» filmom in nekateri mlajši, obetavni filmarji. Poleg tega so prejeli ostale nagrade še: Gianni Amelio za «Colpire ali cuore», Angelo Branduardi (za najboljšo glasbo), RAI TV kot najboljši producent. Virna Lisi. Tino Schirinzi, Ennio Guarnieri. Gianni Quaranta. Piero Tosi. Aldo Bassano. Ferdinando Zazzara in Riccardo Fellini.

Iz umetnostnih galerij

Kolektivna v «Cartesiusu»

Znana tržaška galerija «Cartesius» zaključuje letošnjo sezono po stari navadi s kolektivno razstavo, ki pa je hkrati kar lep pa čeprav nepopoln pregled likovne zmogljivosti Trsta. Na razstavi, ki bo trajala do konca meseca, so s svojimi deli nastopili sicer tudi trije likovniki iz Furlanije, vendar je pretežna večina na razstavjalcev Tržačanov oziroma Trstov. Ko pravimo, da predstavljajo razstava tudi nekakšen prerez tržaške likovne zmogljivosti, svojo na to razstavi, ki prikazuje dela nekaj 20 mojstrov, navzven tudi stadijski kot sta Brumatti in Zantedeschi, katerima bomo dodali slikarja, ki je pokojnega mojstra Balazsa delo uveljavljenih mojstrov kot sta Rosignano, Devetta, Righi, Grassano in drugi, pa tudi dela mladih, a se noče in niti ne more od reči Trstu. Razstavo, ki zajema v

glavnem grafiko in kak pastel ali olje, dopolnjuje tudi deset plastik, začeti s deli Carra in že omenjenega Dequela. Čeprav je res, da kolektivne razstave tega tipa ne dajejo popolnejšega preraza določene likovne stvarnosti, drži, da je sedaj v galeriji Cartesius na ogled nekaj del zelo veljavnih tržaških likovnih mojstrov. (fre)

Nora in Ivan

V sredo in četrtek smo lahko na drugem italijanskem TV kanalu poslušali Cileovo opero «Adriana Lecouvreur» z orkestrom, zborom in baletom veronske Arene, z Raino Kabaiwansko v naslovni vlogi in z našo mezzosopranistko Noro Janković v vlogi princeze Bouillon. Naš priznani basist Ivan Sancin pa gostuje v teh poletnih dneh v Splitu v okviru «Split-skega poletja». Nastopil je v vlogi Zaccarie v Verdijevi operi «Nabucco» z Radmilo Bakočević v vlogi Abigaile.

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

13.00 Simfonična glasba
13.30 TV dnevnik
13.45 Soboto in nedeljo skupaj
14.00 La ballata di un soldato - film
16.20 Risanke
17.00 Posebno iz parlamenta
17.25 Poletna TV
18.00 Izžrebanje loterije
18.05 Le ragioni della speranza
18.15 Izsiljevanje - TV film
19.45 Almanah jutrišnjega dne in vremenske razmere
20.00 TV dnevnik
20.30 Pod zvezdami '83
21.50 TV dnevnik
22.00 Un marziano a Roma
23.50 Programi prihodnjega tedna
00.05 TV dnevnik - zadnje vesti in vremenske razmere

Drugi kanal

13.00 TV dnevnik ob 13. uri
13.15 Lepa Italija
13.45 Programi prihodnjega tedna
14.00 Pionieri del volo
15.00 Za objektivom
15.25 Cameriera bella presenza offresi - film

17.00 - 18.35 Poletni tandem
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Sportna poročila
18.50 Giallo, arancione, rosso, ... quasi azzurro
19.45 TV dnevnik
20.30 Valentino
21.30 Rapporto a quattro - film
22.30 TV dnevnik - večerne vesti
22.35 Film - 2. del
23.30 Il cappello sulle ventitrè
00.05 TV dnevnik - zadnje vesti

Tretji kanal

15.00 Programi prihodnjega tedna
15.15 Tour de France
16.00 Evrovizija - SP v sabljanju
17.00 Caorle: Atletika
19.00 TV dnevnik
19.25 Il pollice - že gledani programi, ki jih bomo videli v prihodnje
19.55 Cineteca
20.30 Caldera a Torino
21.30 TV dnevnik
21.55 Cribb
22.50 Concerto in folk
23.25 Speciale Orecchioocchio s Pierom Finà

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

16.45 Poročila
16.50 Tarzan - ameriška risana serija
17.15 Neko poletje
17.40 Dolgo iskanje
18.30 Galaktika
19.15 Risanke
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.57 Propagandna oddaja
20.00 Zaljubljeni Blue - ameriški film
21.50 Propagandna oddaja
21.55 Na drugačen način - zabavno glasbeno oddaja
22.40 Poročila

Koper

18.10 Narodna glasba
18.40 Velika dolina - serijski film
19.30 TVD - Stičiče
20.00 Beograd - Atletika
22.00 Ryan - serijski film
23.00 TVD danes
23.15 Zeit im Bild - čas v sliki

Zagreb

15.30 Sedem TV dni
16.00 Poročila
16.05 TV koledar
16.15 Poletno popoldne - glas divjine - kanadski film
18.15 Mali koncert
18.50 Dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Čudovit par - ameriški film
21.45 Po vašem izboru

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

08.30 Dober dan Italija
08.35 Phyllis - TV film
09.00 Alice - TV film
09.30 Mary Tyler Moore - TV film
10.00 Lou Grant - TV film
11.00 Giorno per giorno - TV roman
11.30 Love Boat - TV film
12.30 L'albero delle mele - TV film
13.00 Il pranzo è servito - nagradna igra
13.30 Una famiglia americana - TV film
14.30 Arabesque - TV film
15.15 Il cadavere dagli artigli d'acciaio - film
17.00 Search - TV film
18.00 Juke box star - glasba
19.30 Poldark - TV film
20.25 Love Boat - TV film
21.25 Giulietta e Romanoff - film
23.25 La nonna Sabella - film
01.25 D.J. Television - glasbeni filmi

RETE QUATTRO

08.30 Risanke
09.30 I superamici - risanke
10.15 Gli arcieri di Sherwood - film
12.00 L'ora di Hitchcock - TV film
13.00 Professione medico - TV film
14.00 Agua viva - TV novela
14.45 L'ultimo dei Mohicani - film
16.30 I superamici - risanke
17.30 Giovanni Cow boys - TV film
18.00 Star Blazers - risanke
18.30 Quella casa nella prateria - TV film
19.30 Quincy - TV film
20.30 I viaggiatori della sera - film
22.40 Rotoquattro - tednik
23.10 FBI - TV film
film - Gardenia

ITALIA 1

08.30 Risanke
08.55 In casa Lawrence - TV film
09.45 Adolescenza inquieta - TV novela
10.15 Pietà per i giusti - film
12.00 Operazione ladro - TV film
14.00 Adolescenza inquieta - TV novela
14.30 Le avventure di Alice nel Paese delle Meraviglie - film
16.30 Bim bum bam
18.00 La casa nella prateria - TV film
19.00 In casa Lawrence - TV film
20.00 Strega per amore - TV film
20.30 I ragazzi irresistibili - film
22.35 Operazione ladro
23.45 Il figlio di Frankenstein - film
01.10 Don August - TV film

TELEPADOVA

10.00 Top Cat - risanke
10.30 Cuore selvaggio - TV film
11.00 Cuore selvaggio - TV film
11.30 - 15.30 Risanke
16.30 Bonanza - TV film
17.00 Monjiro - TV film
18.00 - 18.30 Risanke
19.00 Risanke
19.30 Musica e ...
20.30 La smagliatura - film
22.00 SP Catch - ženske
23.00 Monjiro - TV film
24.00 L'amico di famiglia - film

TRIVENETA

09.30 TV film
10.30 Una vita di vivere - TV film
11.30 Posebni agent - TV film
12.30 Horoskop
12.40 Družba
15.30 Gli eroi di Hogan - TV film
16.00 O ribištvu - rubrika
17.00 Vse o motorjih
20.00 Questa si che è vita - TV film
20.30 Psych-out il velo sul ventre - film
01.40 La moglie vergine - film
03.10 Agente speciale - TV film

TELEQUATTRO

08.30 Povezava z Italijo 1
19.00 Dogodki in komentarji

TELEFRIULI

12.45 TV dnevnik
13.00 The Beverly Hillbillies - TV film
13.30 I rinnegati dell'isola misteriosa - film
15.00 Rubrika
15.30 Roma città aperta - film
17.00 Poletna glasba
17.30 Dokumentarec
18.00 The Beverly Hillbillies - TV film
18.30 Risanke
18.45 Regione verde
19.25 TV dnevnik
20.00 Anche i ricchi piangono - TV film
20.30 Il pugnale misterioso - La morte ride - film
22.00 Horoskop
22.05 TV dnevnik
22.20 Nevada Smith
24.00 Abat-jour

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Radijski mozaik: Kulturni dogodki; 8.40 Glasbena matineja; 9.00 Imena naših vasi; 9.15 Roman v nadaljevanjih: D. Jančar: «Galoti»; 10.10 S koncertnege in opernega repertoarja; 11.30 Opoldanski zbornik: Glasbeni potpuri; 12.00 «Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le», glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Mladinsko popoldne: Otroški kotiček; 14.30 Naš jezik; 14.35 Iz studia neposredno; 16.00 Klasični album; 17.10 Razširjeni obzorik: Izbrane melodije minulega desetletja; 17.30 Rubrika; 18.00 «Počitnice... počitnice», humoristična nadaljevalka; 18.40 Priljubljeni motivi.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; Juturnji koledar; 6.15 Vremenska napoved; Cestne razmere; Ekonomska priporočila; 6.35 Objave; 6.45 Prometni servis; Napoved programa; 7.15 Val 202; 13.00 Otvoritev; Priljubite me glasbo; 13.10 Predstavitev popoldanskega programa; 13.30 Zamejska reportaža; 14.05 Objave, kinospored, ekonomska priporočila; 14.15 Zanimivosti, reportaže, pogovori; 15.25 in 15.45 Ekonomska priporočila; 15.30 Glasba; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik; Objave; 17.30 Naši zbori - Primorska poje; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30 in 18.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00 Otvoritev in glasba; 7.00 Horoskop; 7.30 in 10.00 Glasba; 9.15 Casadei; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.15 Super Summer - vrtiljak Curci; 10.35 La girandola; 11.00 Svet mladih; 11.30 S prve strani; 12.00 Glasba po željah; 14.40 Glasba in pesem tedna; 15.45 Glasbeni weekend; 18.45 in 19.40 Glasba; 20.00 Zaključek sporeda.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00-9.00 Jutranja oddaja; 9.00 Radio tudi jaz; 10.15 Glasbena srečanja; 11.15 Način in olik; 11.45 Cinecittà; 12.28 Mata Hari; 12.58 Zeleni val; 13.00 Izžrebanje loterije; 13.20 Master; 14.00 Il re lucertola; 15.00 Microfoni e marionette; 16.25 Za kulisami z velikani našega časa; 17.03 Delcedorme; 17.30 Radio camping 1983; 18.00 Objektiv Evrope; 18.30 Autoradio; 19.10 Naborna oddaja; 19.30 Jaz na radiu; 20.30 Ribiške avanture; 21.30 Giallo sera; 22.28 Radijski variete; 23.05 Telefonski poziv; 23.28 Zaključek sporeda.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00-8.00 Jutranja oddaja; 8.00 Šola in vzgoja; 8.45 Tisoč in ena popevka; 9.32 Canta uomo, canta!; 11.00 Long Playing Hit; 12.10 in 14.00 Deželni program; 12.48 Plesna glasba; 13.41 Sound-track; 15.00 Gluck e il maestro di Casanova - radijska priredba; 15.37 Hit parade; 16.32 Izžrebanje loterije; 16.37 Tisoč in ena popevka; 17.02 Dnevi zmage; 17.32 Neposredni prenos iz Lagune; 19.50 Izvajalci jazz; 21.00 Simfonični koncert; 22.02 Glasba F. Liszta; 22.40 Poletni koncert.

RADIO OPCINE

15.00 Glasba po željah; 18.00 Listam po časopisih - vaš Vinko Ozbič.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 14.00, 15.00 Poročila; 6.10, 6.45 in 7.35 Prometne informacije; 6.20 Rekreacija; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.45 Iz naših sporedov; 8.05 Pionirski tednik; 9.05 Matinejski koncert; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Po republikah in pokrajinah; 10.25 Panorama lahke glasbe; 11.05 Pogovor s poslušalci; 11.35 Srečanja republik in pokrajin; 12.00 Na današnji dan; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 in 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.00 Danes do 13. ure; 13.20 Osmrtnice, obvestila in glasba; 14.05 Glasbena panorama; 15.05 Radio danes, radio jutri; 15.15 in 16.35 Vrtiljak; 15.55 in 18.55 Minute za EP; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Obvestila in zabavna glasba; 17.00 Studio ob 17. uri; 18.00 Skatlica z godbo; 18.30 Mladi mladim; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Mladi mostovi; 19.55 Domovina je ena; 20.00 Sobotni zabavni večer; 21.00 Za Slovence po svetu 22.00 Iz naših sporedov; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Od tod do polnoči.

Novi odbori na pokrajini in v občinah še vedno na vročem počitniškem dopustu

KD se zoperstavlja sestavi razširjenih levih večin v Trzinu in v Ronkah

Ni zakona, ki bi predpisal koliko dni po volitvah se morajo novoizvoljeni občinski ter pokrajinski sveti sestati ter izvoliti nove župane oz. predsednike ter odbornike. Zaradi tega postaja deloma tudi razumljivo zakaj je sestava takih odborov počasna, prepočasna. Pa čeprav si vsi predstavljamo, da želijo tudi politiki oz. njihove družine na za vsakogar nujno potrebni poletni dopust.

Istočasno pa postaja pri nas na Goriškem v tem trenutku razumljivo, da se bo sestava odborov zakasnila prav zato ker bo marsikaj povezanega s sestavo večine v deželnem svetu. Deželni tajniki strank, ki bodo sestavljale šeststrankarsko večinsko koalicijo, so bili v teh zadnjih dneh na delu in skoro izdelali program dežele za bodočih pet let ter tudi sestavili nov deželni odbor.

Jasno je, da je vsaj rešitev pokrajinske uprave v Gorici tesno povezana z rešitvijo na deželni ravni. Vse štiri pokrajinske uprave imajo namreč večino, ki je podobna tisti v deželi. Volilni rezultati so pokazali, da je možna ponovitev petstrankarske koalicije med KD, PSI, PSDI, PRI in SSK, pa čeprav je številčno možna tudi drugačna rešitev, ki jo zagovarjajo komunisti. Vendar se ne zdi, da bi bili republikanci ali socialdemokrati na pokrajinski ravni voljni podpreti tak zavoj v levo.

Problemi so tudi v Trzinu in v Ronkah. V Trzinu je rezultat pokazal, da je možna ponovitev leve koalicije med komunisti, socialisti in socialdemokrati. Te tri stranke bi razpolagale z absolutno večino v novem občinskem svetu, ki ima 40 svetovalcev namesto dosedanjih trideset. Zastopniki raznih strank so se že sestali. Demokristjani, ki imajo enako število svetovalcev kot komunisti, so že zahtevali, da mora priti tudi

v Trzinu do levosredinske koalicije med njimi, PSI, PSDI in PRI. Vendar se zdi, da so tako socialisti kot socialdemokrati za ohranitev levičarske koalicije. Medtem ko žele tako komunisti kot socialisti pridobiti še republikance, so v Trzinu socialdemokrati nasprotnega mnenja, kajti tako ne bi bili več odločilni.

Prav tako je prišlo do novega položaja v Ronkah. Komunisti so dobili 15 svetovalcev, torej točno polovico, izgubili pa so enega in s tem absolutno večino. Socialisti so ohranili svoje štiri, čisto nova pa sta dva republikanca in en socialdemokrat. Zaradi tega se v Ronkah vztrajno govori, da bo prišlo do čisto nove koalicije med KPI, PSI, PRI in PSDI, medtem ko so demokristjani čisto izven igre. Omenjajo se celo možnosti, da bi prišlo do zamenjave župana.

Vse te vesti o takih koalicijah v Trzinu in v Ronkah pa so pošteno razjezile demokristjane, tako da je njihov tajnik posl. Rebutla v neki izjavi včeraj dejal, da bo KD raje šla v opozicijo tudi na pokrajini, kot pa da bi mirno gledala na tako razširjene leve koalicije v tako pomembnih občinah kot sta Trzin in Ronke.

Sicer pa niso stvari za demokristjane jasne niti v Gratežu, kjer so izgubili njihovo dosedanje absolutno večino.

Rešitve v pokrajinskem merilu ne bo torej tako hitro. Tudi zato ker nameravajo nekateri povezati pogajanja v pokrajinskem merilu s ponovnim pregledom delovanja v goriški občinski upravi. Nekateri, še zlasti demokristjani, niso zadovoljni z delom goriškega občinskega odbora in že več mesecev zahtevajo, da se marsikaj v njem preosnuje. Sicer bomo na prihodnjih občinskih volitvah beležili tak poraz kakršnega si ne predstavljamo, pravijo ti demokristjani, ki so nekako v opoziciji županu in sedanjim odbornikom in katerih kandidat ni imel uspeha na zadnjih deželnih volitvah.

SKGZ O ZAŠČITNEM ZAKONU ZA SLOVENCE

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je v četrtek v Gorici razpravljala o političnem položaju po volitvah in predvsem o naporih za doseg globalnega zaščitnega zakona. Predsednik Boris Race je poročal o stikih, ki jih ima z raznimi strankami, zato da se doseže, da bo v novem vladnem programu obveza glede zakona in da razne stranke ponovno vložijo svoje zakonske osnutke. To je že naredila KPI, SSK se je ponovno povezala s senatorjem Fontanarjem, s PSI je več razgovorov na deželni ravni. Glede KD pa se vztraja na obvezi, ki je bila sprejeta pred volitvami, da se bodo predhodno sestali z raznimi predstavništvii Slovencev.

V tem okviru je pomemben nastop enotne slovenske delegacije, da se predvsem v Rimu pokrene akcija za vključitev slovenskega vprašanja v vladni program in v program deželne vlade Furlanije - Julijske krajine.

Tajnik Duško Udovič pa je poročal o zadnji akciji v podporo razlaščenemu v rovtah v Trstu, katere so hoteli na lahek način izgnati iz hiš kljub točno sprejetim obvezam. V sedmih mesecih je bilo glede teh ljudi malo ali nič naredeno, sedaj se je pričel postopek, ki kaže na boljše. Istočasno so tudi v razpravi nekatere parcele prvega odseka avtoceste, ki so jih neopravičeno zasedli. Kmečka zveza, konzorcij neposredno prizadetih, Gorská skupnost in SKGZ budno pazijo na spoštovanje sprejetih obveznosti, saj je treba biti pozoren, da se stvari rešujejo v korist prizadetih.

Izvršni odbor je nato še razpravljala

o nekaterih problemih sredstev mrežnega obveščanja in predvsem o spešnih naporih za sanacijo »Primorskega dnevnika«, o »Gospodarstvu« in »Novem Matajurju«.

Pečani vabijo na poletni praznik

Na Peči imajo te dni poletni praznik, v priredbi kulturnega in športnega društva Vipava. V tednu dni se bo izvršilo lepo število športnih in kulturnih prireditev, ne bo manjkalo tudi priložnosti za prijetno zabavo in razvedrilo ter prigrizke.

Drevi, s pričetkom ob 20. uri bo na vrsti tekmovanje v briškoli, jutri zvečer bodo imeli v gosteh folklorno skupino Javorje iz Poljan pri Škofji Loki. Nastopila bo ob 20. uri, zatem pa bo ples.

V prihodnjem tednu bodo izvedli turnir v odbojki (moški in ženski) ter v malem nogometu. Finalni del bo v petek zvečer. V soboto, 30. t.m., bo mladinski dan in nagajevanje mladincev turnirja. V nedeljo, 31. t.m., bo spet folklorna prireditev, tokrat s skupino Lis lusignutis s Podturna in nastop domačih kotalkarjev.

Dne 21. t.m. je v Doberdobu vzbudilo veselje rojstvo malega DEVIDA FERLETIČA. Mami Marti in očku Maurotu naj gredo najlepše čestitke od vseh prijateljev iz Doberdoba

Rop ob belem dnevu v goriški hranilnici

Bilo je okrog 13.20, torej le nekaj minut pred zaprtjem bančne poslovalnice. V prostorni hali podružnice Goriške hranilnice — Cassa di Risparmio v Carduccijski ulici je bilo takrat približno petindvajset uradnikov, in sicer v bančni poslovalnici na desni strani ob vhodu, v blagajni javnih ustanov v sredini ter v davkarji na levi strani. Takrat je bilo v banki približno deset klientov, v glavnem trgovcev, ki so izbrali ta trenutek, ko je v banki najmanj dela, da hitro opravijo svoje posle. Marsikateri uradnik je že pomisljal na vikend, nekateri so bili namenjeni na počitnice začenši s ponedeljkom.

Skupno z začnjenimi klienti so prišli v halo, vsak zase, tudi trije mladi ljudje. Direktor podružnice Franco Lorefice je takoj opazil, da je prišel v banko zelo elegantno oblečen mlad moški. Imel je le malo časa da je občudoval njegovo lepo krojeno hladno obleko, ko je že nekdo drug s pištolo v roki skočil čez mizo in blagajničarki Franki Mervig ukazal, s tihiimi besedami, da mora stlačiti čimveč denarja v najlonsko oranžno vrečo, ki ji jo je izročil. Medtem ko je lepotec v svetlomodri obleki in z lepo kavatno, to nam je povedala blagajničarka, stal sredi dvorane, skoro ob vhodu in grozil klientom ter uradnikom s pištolo, sta dva druga lopova bi'a ob blagajnah podružnice, kjer je morala Mervigova tlačiti denar v že prej omenjeno vrečo, ter pri blagajni davkarje, kjer je na podoben način tretjemu lozovu izročal denar Mauro Beato.

Vsi trije so bili oboroženi s pištolami in tako uradniki kot klienti so seveda prestrašeni, a mirno gledali,

kaj se dogaja. Ko bi si kdo upal upreti se, bi bilo brez dvoma po njem.

Ko so nabrali plen, so trije mladi ljudje, vsi so govorili čisto italijansko, na hiter način zbežali iz bančnega posloplja. Na ulici je bil parkiran rdeč audi quattro s švicarsko registracijo, ki je takoj s trojico (takrat so bile trgovine že zaprte in nihče ni opazil, če je bil kdo pri volanu avtomobila: nekateri pravijo, da so videli tudi neko žensko). Trgovec Edi Bavcon je pritekel iz banke na ulico in si takoj zabeležil registrsko številko avtomobila.

Ravnatelj Lorefice je takoj poklical policijsko številko 113 in v mestu so se takoj zaslišale sirene. Nekateri policijski avtomobili so pridrveli pred banko, drugi so šli v severni del mesta. Policisti in karabinjerji so takoj zastražili vse izhode iz mesta, med

temi tudi tiste na mejnih prehodih, in več kot uro pregledovali vsa vozila.

Avto s švicarsko registracijo so policisti že nekaj minut kasneje našli zapuščenega na privatni cesti, ki s Svetogorske pelje k cerkvi nasproti Dijaškega doma. Gre za čisto nov avto rdeče barve audi 80 s komaj 10.000 prevoženimi kilometri s švicarsko registracijo NE 72831.

Policijski agenti so tako začeli ugotavljati če so na vozilu prstni odtisi. V vozilu je bila prazna jeklena doza Coca cole švicarske proizvodnje, prazna najlonska vreča za smeti. V prtljajniku so policisti našli razbito steklo vozila. Ker je bil motor še vžgan, a brez ključa, so policisti seveda ugotovili, da so neznanci avto ukradli kakemu petičnemu švicarskemu turistu, ki preživlja svoj dopust nekje v naši bližini. Vozilo so mu ukradli s

tem, da so razbili vetrobran, pa so bili lopovi toliko pametni, da so neke kupili nov vetrobran.

Don Fulvio, župnik v prej omenjeni cerkvi, nam je povedal, da vozila ni opazil, ko se je okrog 13.15 vrnil domov. Avtoličar Mario Brigadini nam je dejal, da je nekaj časa prej, točne ure se ne spominja, videl podoben avto, ki je vozil proti solkanskemu mejnemu prehodu. Vendar ga niso tam zapazili službujoči financarji.

Koliko denarja so trije neznanci ukradli, nismo mogli zvedeti do trenutka, ko zaključujemo goriško redakcijo. Štetje in obračunavanje je namreč zelo komplicirano, kajti zdi se, da so prav nekaj trenutkov pred ropom uradniki prinesli v blagajno tudi tuji denar in sicer, marke, dolarje, franke in kar precej dinarjev, ki so ga vnovčili v tem dnevu. Baje so neznanci goriško banko oropali za 100 ali 110 milijonov lir. To je

Danes si obljublata zakonsko zvestobo

MAJDA GOVEK

in
ROBERT STOPAR

Obilo sreče na novi življenjski poti jima želi družina Kosič iz Trsta.

Goriški skavti in skavtinje čestitajo sestri

TATJANI KOSIČ

ki je z odliko diplomirala na telesnovzgojni fakulteti v Bologni. SZSO - SGS

Kino

Gorica

VERDI Zaprt do 28. julija.
CORSO 18.00—22.00 »1997 - fuga da New York«.

VITTORIA 17.30—22.00 »Diario intimo di una giornalista«. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Trzin

EXCELSIOR 18.00—22.00 »Britania hospital«.

PRINCIPE 18.00—22.00 »I dieci giorni che sconvolsero il mondo«.

Nova Gorica

in okolica

SOČA 19.00—21.00 »Film na žaru«. Ameriška komedija. 22.30 »Neskončno na ljubezen«. Ameriški ljubezenski film.

SVOBODA Danes zaprt.

DESKLE 20.30 »Učence Madame de«.

POGREBI

13.40 Giuseppe Padoan iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Gradišče.

Odhod otrok v Savudrijo

Trideset otrok iz raznih krajev Goriške je včeraj zjutraj odpotovalo s Travnika na dvotedensko letovanje ob morju, v Savudrijo. V tem kraju se jim bodo pridružili tudi nekateri otroci iz Kanalske doline in iz Trsta. Goriški otroci se bodo brez dvoma ob morju dobro počutili, o njih doživljajih bomo čuli ob povratku. Že dolgo vrsto let počitnikujejo goriški otroci v Savudriji, letovanje omogoča Komisija za doraščajočo mladino pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi. Na naši sliki so otroci pred avtobusom na Travniku pred odhodom.

V doberdobski občini asfaltirajo vse še tako odročne cestne odcepe

Občinska uprava je v ta namen porabila 170 milijonov lir
Kmalu javna razsvetljava v še nekaterih ulicah

Že čez nekaj dni bodo prebivalci doberdobske občine lahko zadovoljni. Po prizadevanju njihove občinske uprave bo podjetje Tacchino iz Gorice zaključilo asfaltiranje prav vseh občinskih cest v občini. V ta namen so porabili 170 milijonov lir. Denar so dobili kot posojilo od državne blagajne Cassa depositi e prestiti, plačati ga bodo morali v desetih letih. Da so dobili to posojilo so morali, tako kot druge občine v Italiji, sprejeti v občinskem svetu sklep, da poberejo posebni enkratni občinski davek na hiše v maksimalni predvideni vrednosti dvajset odstotkov. To jim je zagotovilo 13-odstotno državno povzajanje krija lanskega proračuna. Če ne bodo doma zbrali 32 milijonov, kar od

govarja trinajstim odstotkom, bo razliko krila državna uprava. Ves ta birokratski postopek pa je bil potreben, da so dobili prej omenjeno posojilo 170 milijonov lir.

Ponovno so asfaltirali nekatere občinske poti, katerih tlak je bil potreben nujnih popravil, asfaltirali pa so tudi manjše poti, ki so bile doslej makadamske in podaljšali asfalt tudi do krajev, kjer so predvidene lokacije novih stavb.

Župan dr. Mario Lavrenčič nam je povedal, da je pokrajinski nadzorni odbor pred dnevi odobril njihov sklep s katerim bodo porabili 29 milijonov lastnega denarja (v občinsko blagajno so ga dobili kot prispevek dajatev zakona Bucalossi) za ureditev

javne razsvetljave v nekaterih ulicah v občini kjer te še ni. To so Lavrenčičeva ulica na Poljanah ter Cankarjeva, Gramscijeva in Kosovelova v Doberdobu. V najkrajšem času bo občinska uprava dala delo v razsvetljavi kakemu podjetju, tako da bo razsvetljava nared še letos. Tudi to bo priložnost za doberdobske prebivalce.

Še nekaj velja omeniti. Prav v teh dneh postavljajo avtobusno čakalnico na Palkišču. Tudi za to je vzela občinska uprava denar iz lastne blagajne, porabila bo 8 milijonov lir.

Na vidiku pa imajo na doberdobskem županstvu še vrsto drugih javnih del s katerimi bodo ustregli prebivalcem.

Rod Čedermacev ne sme izumreti

V letošnjem poletju je nekaj zanimivih in za usodo primorskih Slovencev pomembnih obletnic. Mineva 100-letnica rojstva Mussolinija (29. julij 1933), 40 let padca fašizma (25. julij 1943), 63 let je minilo od požiga Narodnega doma v Trstu (13. julij 1920). 50 let bo poteklo od fašistične prepovedi rabe slovenskega jezika v bogoslužju v Beneški Sloveniji (15. avgust 1933).

Tisto 1933. leto pa je pomembno še zaradi nečesa drugega. Pred 50 leti so svojo prvo mašo darovali trije beneški slovenski duhovniki, vsi trije učenci profesorja na videmskem učiteljsku, msgr. Ivana Trinka. Mašniko posvečenje so takrat prejeli Angelo Kračina, Valentin Birtič in Pasquale Gujon. Vsi trije so se rodili leta 1907, vsi trije so bili sošolci v slemenščini in vsi trije so svojo mašo brali poletni 1933. leta. Brali, naravno, v slovenskem jeziku, a hkrati doživeli objavo fašistične prepovedi rabe slovenskega jezika v cerkvi.

Ker so bili vzgojeni v slovenskem duhu, so se tej prepovedi uprli in se začeli boriti za pravico slovensčine v cerkvi. To borbo je tako živo opisal primorski pisatelj France Bevk v svojem romanu Kaplan Martin Čedermacev. V to zgodovinsko osebnost je položil osebnosti dveh takrat živčih beneških duhovnikov, misli izobrazenega Kufola in akcije pogumnega in neustrašenega Kramarja. Takšen Čedermacev se je spopadel s svetno in posvetno oblastjo za svojo pravico, spopadel med vojno in se trdo prijel kakor vemo, tudi med njo.

Po zaslugi takšnih in novih Čedermacev, ob katerih so zrastle tudi laični borci za naše pravice na Videm-

skem in dali neizbrisen družbeni in narodni pečat našemu gibanju, je bila in je možna sedanja aktivnost na kulturno-prosvetnem, političnem in gospodarskem področju. Zaradi te aktivnosti imajo nasprotniki naše narodnosti v rokah vedno manj argumentov in se morajo zato zatekati k prisili in lažem, da zanikujejo naš obstoj.

Med temi Čedermaci so tudi trije zlatomašniki, ki bodo 10. avgusta v Matajurju s somaševanjem skupno proslavili ta življenjsko pomemben jubilej. Njihov praznik pa bo presegel okvire cerkvenega obreda. Kulturno društvo Studenci, verski list Dom in skupina slovenskih beneških duhovnikov bodo ob tej priložnosti opozorili tudi na tisto žalostno 50-letnico prepovedi rabe slovensčine v cerkvi, ki je bila po požigu Narodnega doma v Trstu, zapiranju slovenskih šol in preganjanju vsega, kar je bilo slovenskega, nov fašistični napad na našo narodno bit.

Hkrati bo ta praznik tudi prispevek v zadnjem času organizacijsko in politično bolj opredeljene katoliško usmerjene slovenske skupine na Videmskem k zahtevi po večjem razumevanju cerkve za potrebe slovenskega bogoslužja v Benečiji, kjer se zaradi padca števila slovenskih in naraščanja števila italijanskih in furlanskih duhovnikov dela težko popravljiva škoda naši skupnosti. Gre za glas v številnem zboru osveščenih skupin na Videmskem, zboru, ki mora zveneti v harmoniji, če naj pripomore k našemu skupnemu in najpomembnejšemu cilju: ohraniti naše narodnosti in vzpostaviti enakopravni odnosov z večinskim narodom.

GORAZD VESEL

Občinski svetovalci v Dreki med četrtkovno občinsko sejo. Poročilo o njej berite na 1. strani

Obveza PSI do manjšine

Vprašanja sociogospodarskega in kulturnega razvoja Nediških dolin so bila predmet razprave, ki jo je v Špetru Slovenov organizirala sekcija PSI. Zanimiv shod je odprla tajnica Rita Venuti.

Preko besed župana občine Špetar prof. Giuseppa Mariniča je hotela stranka opredeliti svoje stališče do vprašanj razvoja tega območja. Marinič je rekel, da bo to mogoče doseči z odpiranjem novih delovnih mest v industrijskih obratih, obrtništvu, kmetijstvu in terciarni dejavnosti, z gradnjo novih stanovanjskih poslopj, s priznanjem pravic slovenske narodne skupnosti.

Deželni svetovalec Zanfagnini, ki je bil v prejšnjem odboru podpredsednik, je ponovil obvezo odbora, da bo skrbel za uravnotežen deželni razvoj. V tem okviru imajo Nediške doline svoje posebno mesto in bodo deležne finančnih posegov na podlagi prednostnih programsko obeleženih izbir.

Zanfagnini je prisotne spomnil na dosedanje posege PSI na deželni in vsedrjavni ravni za priznanje slovenske manjšine v deželi F-JK in obljubil, da bo stranka predložila nove zakonske osnutke v prepričanju, da jih bo 9. zakonodajna doba sprejela in tako zadostila potrebam Slovencev v Italiji.

O problemih gospodarske narave sta govorila direktor tovarne HOBLES Michele Carlig in župan občine Grmek Fabio Bonini.

Zico in mafiozi

«Iz Vidma je muoru iti domov Zico, u Klodič pa je paršu mafiozo Libertone.» je zapisal Novi Matajur, ko je sodstvo poslalo v Benečijo 27-letnega mafijca iz Caserte, da bi ga odtrgalo od mafijske organizacije in ga napravila neškodljivega za družbo.

Nekega lepega jutra pa Libertona ni bilo več v Klodiču. Očitno se je v kraju, kjer ni razumel, kaj ljudje med seboj govorijo, ni dobro počutil. Vzela ga je noč.

Vest italijanskega sodstva, da bo mafijce poslalo na prisilno bivanje tudi v druge občine Benečije (Podbonesec, Tipana, Šent Lenard) je povzročila odpor med ljudmi. Sprašujejo se, če v državi res ni drugih bolj primernih krajev za pripadnike kriminalnih organizacij z italijanskega juga.

Pot do Adrie čez Trbiž

Koroške uniforme za gasilce v Kanalski dolini

Sredi vročega poletja smo. V Kanalski dolini se je živosrebrni stolpec povzpela na 34 stopinj; rekordna vročina, kakršne ne pomnijo že nekaj desetletij. Po cestah se vleče dolga kolona vozil turistov proti morju. Nasproti prihaja prav takšna pločevinska kača povratnikov. Vmes vozijo tovornjaki naloženi z gramozom in vrteče se hruške z betonom. Kanalska dolina je eno samo dolgo gradbišče. Gradijo avtocesto, širijo državno cesto. Ob tem popravljajo stare in gradijo nove hiše, tudi za počitniške namene, čeprav zanje ni trga. Takšno mravljišče traja že nekaj let in bo vsaj še dve, pravijo, dokler cest ne bodo zgradili. Kaj bodo prinesle? Še večji tranzitni potniški in tovorni promet! Se bo kaj ustavilo tudi na Trbižu, v Žabnicah, pa v Ovčji vasi?

Naši ljudje z nekaterimi redkimi uspešnimi trgovci in gostilničarji, so povečini kmetje. Posebno Ukovčani. Toliko jim zemlja pomeni, da so pokupili tudi tisto, ki je bilo v drugih rokah. Seveda samo tisto, ki jim je bila dosegljiva.

V Kanalski dolini pa je za okoli tri milijarde lir zemlje nekdanih ostankov za Nemčijo, in jo upravljajo ustanova Tre Venezie. Z deželami je ustanova prišla, tako pri nas

Videmska KPI v Sloveniji

Delegacija videmske federacije KPI se je prejšnje dni mudila na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji, kjer jo je sprejel sekretar centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Miha Ravnik. V delegaciji KPI, ki jo je vodil pokrajinski tajnik Renzo Travant, sta bila še Pavel Petrič iz Špetra in Carmelo Contin.

Svojim gostom je sekretar Ravnik opisal stabilizacijska prizadevanja in odločno voljo, da izpelje gospodarske izbire, ki naj odpravijo sedanjo krizo. To politiko bodo izvajali ob dosledni krepitvi samoupravnega socializma in neuvrščene zunanje politike.

Predstavniki videmske federacije KPI pa so sogovornike poučili, kakšne spremembe so prinesli volilni rezultati in kakšen je položaj slovenske manjšine na splošno in v videmski pokrajini še posebej.

Povedali so, da je KPI spoštovala svoje volilne obveze in izvolila senatorja Gerbcevo, deželna svetovalec Iskro in Bratino in omogočila volilni uspeh svojemu kandidatu iz Benečije Blasičiču.

Beseda je tekla tudi o gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Furlanijo. Videmska delegacija si je v Mariboru ogledala nekaj delovnih organizacij in obiskala predsednika skupščine občine Maribor Rafaela Rozmana.

Odkrili bombo vrženo na partizane

Prejšnje dni v Podsrednjem, majhnem kraju v občini Srednje v vzhodni Beneški Sloveniji, ljudem ni bilo nič zato, ker so sredi vasi našli 250 kg težko letalsko bombo.

O najdbi so obvestili karabinerje, župana in specializirano enoto v Mežapli dohodne ceste. V tem času so odstranili vžgalni del na bombi, s toliko vodo pa izprali razstrelivo. Ob zaključku postopka so si ljudje oddahnil in se vrnili na svoje domove.

Kakor veče povedati domačini, je nemško letalo takrat odvrlo več bomb na vas, v kateri so bili partizani. Vse so se razstrelile, le ta je padla po dolgem v mehko zemljo in ostala cela. V tistem razdobju so Nemci bombardirali tudi druge beneške vasi, kjer so se zadrževale partizanske edinice.

Nadškof Nogara o don Kračini: Med vsemi je najbolj trmast

Zaradi slovenskega očenaša so ga še po tej vojni zodno preganjali

Pri 67 letih dr. teologije

Še naprej pa govori o svojih najbolj burnih in za pravično stvar preživetih letih, o napadih, ki so jih nacistični trikotaristi usmerili proti njemu, ko se nam Trinkom po njegovi smrti niso mogli več znašati. Od takrat je minilo 30 zanj in za našo skupnost plodnih let, med katerimi je napisal 14 publikacij in v njih dodobra osvetlil narodno življenje. Leta 1974, v 67. letu starosti, je opravil doktorat iz teologije na latinski univerzi v Rimu.

«Od 5. do 10. septembra bom v Rimu prisostvoval Trinkovi proslavi, na kateri bo več predavateljev in med temi tudi prof. Viljem Černo, osvetlilo lik pred 120 leti rojenega slavljence. Predaval bo tudi prof. Marino Qualizza, ki je skupno z mano član Slovenske papeške teološke akademije v Rimu, ki to zborovanje sklicuje. Takrat nas bo sprejel tudi sveti oče,» je Kračina živahno pripovedoval.

Spopad z oblastjo zaradi jezika mu je še vedno živo v spominu. Bila je še leta napetih odnosov ob meji, ko so trikotaristi po naročilu države vršili grobo prisilo nad vsem, kar je narodnega vzkliko iz semena, zasedanja v narodnoosvobodilnem boju in iz demokratičnega vzdušja, ki je zavelo v Italijo po odporniškem gibanju. Bili so to časi preganjanja pripadnikov Beneške čete, edinice divnega korpusa.

Sodelavec Matajurja

Kračina je med vojno in po njej sodeloval pri Matajurju. Temu listu je ostal zvest vse do današnjih dni. Pred kratkim je poslal v objavo za 90-letnico Trinka zloženo pesem, ki jo je Novi Matajur objavil skupno z zanimivo fotografijo Trinka, obkroženega z beneškimi duhovniki in slovenskimi zamejskimi krščanskosocialnimi politiki, ki so s Trinkom in beneško duhovščino vzdrževali tesne stike.

Fašizma je konec...

Ob koncu vojne pa si je Kračina povsem po pravici rekel: Sedaj je fašizma in nasilja, ki je izgnal slovenski jezik iz cerkve, konec, zato tudi prepoved ne velja več. Zmotil se je. Leta 1952 ga je Corriere della Sera obtožil, da se že več let bori za priključitev Nediških dolin k Jugoslaviji. Ta obtožba bi mu nakopalala več let zavora, če bi jo lahko dokazali.

«To trditev je časnikar milanskega

dnevnika zapisal na podlagi govora, ki ga je v Trbižu imel z videmskim nadškofom Nogaro. Na časnikarsko vprašanje o slovenskih župnikih, ki v cerkvi ohranijo stare slovenske navade je Nogara odgovoril:

«Prepovedal sem jim v cerkvi govoriti slovenski, ker ljudje za ta jezik nočejo slišati. Pa so neubogljivi in me nočejo poslušati. Don Kračina je najbolj trmast.»

Kračina je živahno in slikovito opisal srečanje z nadškofom v njegovi rezidenzi v Vidmu, kjer mu je povedal, da ni storil nič drugega, kot da je po slovensko bral »oče naš« v cerkvi.

Po zapletenih poteh je prišlo do sprave in polnega zadoščenja za Kračina. Zgodba pa se s tem ni sklenila. Nekega lepega dne je videmski prefekt povsem nepričakovano prišel v Šent Lenard, poklical Kračina k sebi in ga vprašal, kako zmoro peš postreči toliko cerkva v fari. Da bi svojo službo lažje opravil, mu je obljubil avtomobil.

Hvala ekselencen!

«Hvala, ekselencen! Raj je kot avto, mi dajte kakšen prispevek za cerkev, sem se mu zahvalil. Prefekt pa je vztrajal pri svojem in je nekega dne spet prišel na županstvo in mi izročil gilero. Ker nisem imel vozniškega dovoljenja, me je občinski obhodnik z motociklom odpeljal domov.»

Zgodba se je zapletla in se nada-

ljevala kot nanizanka. O dogodku so pisali Messaggero Veneto, Friuli liberale in Arena di Pola. Ocenili so kot sramotno, da prefekt daruje toliko kolo duhovniku, ki hoče priključitev Nediških dolin k Jugoslaviji.

«Vse tri odgovorne urednike sem tožil. Vsi tri je so bili pogojno obsojeni najprej v Vidmu, potem pred prizivnim sodiščem v Trstu in nazadnje, 1960. leta še pred kasacijskim sodiščem v Rimu. Vsak na zaporno kazen štiri in pol meseca, na plačilo vseh, tudi mojih stroškov, in izplačilo simbolične odškodnine v znesku pol milijona lir. Nogaru je v Vidmu nasledil nadškof Zaffonato, ki tudi ni bil preveč zadovoljen, da smo pridigali po slovensko, in me je premestil v furlanski kraj Buia,» je rekel Kračina.

Nikamor se nama ni mudilo, čeprav je bil že zdavnaj čas kosila je dejal in z dolgo zaokroženo kretanje roke pritisnil kazalec na sredjo čelo.

Poslovala sva se pod pekočim soncem. S torbo v roki in tistim značilnim klobukom na glavi, kakršnega nosijo furlanski duhovniki, je odkorakal ob zidu, ki ga je varoval pred pripeko.

Njegova tožba, da zelo pogreša svoje farane, me je spomnila na zaskrbljujoča opozorila, da je v Benečiji vedno več far v rokah duhovnikov, ki ne govorijo našega jezika.

20. etapa «tours»

Beg in zmaga Leleua

DIJON — Francoski kolesar Philippe Leleu je osvojil prvo mesto na dvajseti etapi kolesarske dirke po Franciji. Njegov rojak Laurent Fignon je še vedno na prvem mestu na skupni lestvici. Fignon se je na večerajšnji etapi Mirzine - Dijon uvrstil na deveto mesto.

Zmagovalec etape Leleu je prispel na cilj s precejšnjo prednostjo nad drugouvrščenim Gauthierjem, ki je imel več kot devet minut zaostanka za prvoouvrščenim Leleu. Leleu je po pospešku in begu ostal popolnoma neoviran do cilja.

Tretje mesto je zasedel Iren Sean Kelly, ki je bil prvi v večji skupini kolesarjev, v kateri je bil tudi Italijan Vandi, ki se je uvrstil na štirideseto mesto.

VRSTNI RED

1. Philippe Leleu, ki je 291 km dolgo progo prevozil v 7 urah 22'56" s povprečno hitrostjo 39,419 km na uro; 2. Gauthier (Fr.) po 9'17"; 3. Kelly (Ir.) po 9'21"; 4. Glaus (Švi.); 5. Van der Poel (Niz.); 6. Pirard (Niz.); 7. Manders (Niz.); 8. Wijnants (Bel.); 9. Fignon (Fr.); 10. Vanoverschelde (Fr.), vsi v času tretjeouvrščenega Kellyja.

SKUPNA LESTVICA

1. Fignon (Fr.) 98 ur 25'18"; 2. Winnen (Niz.) po 2'59"; 3. Van Impe (Bel.) po 3'08"; 4. Arroyo (Sp.) po 3'29"; 5. Alban (Fr.) po 3'35"; 6. Bernaudeau (Fr.) po 5'16"; 7. Kelly (Ir.) po 10'11"; 8. Madiot (Fr.) po 11'34"; 9. Boyer (ZDA) po 15'21"; 10. Anderson (Av.) po 15'42".

Mednarodni balinarski turnir v Nabrežini

Železničarski krožek Ferrovioario iz Nabrežine priredi danes, s pričetkom ob 9. uri, mednarodni balinarski turnir za četverke, na katerem bo nastopilo 10 ekip iz zamejstva in iz Jugoslavije. Igrali bodo na balinarskih stezah na železniški postaji v Nabrežini in na igrišču Sokola.

ŠD PRIMOREC

priredi
danes, 23., in jutri, 24. t.m.,
ŠPORTNI PRAZNIK
Igrajo THE LORDS
Za jedajo in pijačo poskrbljeno.

Prestopni rok za prvoligaške košarkarje je minil v znamenju nakupov in prodaje sicer kotiranih, a odločno starih igralcev, kakršni so Bariviera, Ferracini in Brumatti, ki zagotavljajo samo še leto dni ali dve vrhunskega igranja in prav gotovo ne predstavljajo kake dolgoročne investicije za njihova nova društva.

Vsi klubi so obdržali svoje najboljše igralce, tako da se ni nobena ekipa bistveno okrepila, kar najbrž že pomeni, da favoriti za državni naslov oziroma za vstop v «play-off» ostajajo isti.

Med ekipama, ki ju je skromna kupoprodajna sezona najbolj prizadela, sta tudi goriški San Benedetto in tržaški Bic. Če je bilo za Goričane že od vsega začetka jasno, da ne bodo protagonisti prestopnega roka, pa so si tržaški navijači obetali od odbojnikov Bica kaj več. «Okrepili bomo ekipo», je izjavil predsednik Saporito. Ali je res tako, bo povedalo šele prvenstvo, kajti iz premikov po prestopnem roku ostaja slika tržaškega kluba še dokaj nejasna. Res je, da je Bic nadomestil play-makerja Valentija z odličnim Palumbom, vendar zamenjava ven-

Clay Regazzoni spet za krmilom avtomobila

ZENEVA — Znani švicarski avtomobilski pilot formule ena Clay Regazzoni, ki je bil na VN ZDA v Long Beachu pred tremi leti žrtev hude nesreče, ki je zahtevala trajno poškodbo hrbtenice, se bo januarja udeležil rallyjske dirke Pariz - Dakar, ene najbolj zahtevnih in najbolj napornih dirk sploh. Regazzoni je bil dalj časa prikovan na invalidskem vozičku in še sedaj težko hodi, zato je njegov sklep, da spet tekmuje (čeprav ne v formuli ena) pogumen in občudovanja vreden. Še ni znano, ali bo Regazzoni izpeljal progo s kombijem znamke Iveco ali za krmilom mercedesa. Ne ve se tudi, kdo bo njegov sopilot.

AZZURRA

NEWPORT — Organizatorji jadranskega «pokala Amerika» so zaradi vetra (35 vozlov hitrosti) odpovedali regate včerajšnjega tretjega kroga tekmovanja.

Poleg Italije tudi Jugoslavija kandidat za SP 1990 v nogometu

ZURICH — Poleg Italije, ki je po uspehu na zadnjem nogometnem SP v Španiji postala resen kandidat za organizacijo svetovnega prvenstva v nogometu leta 1990, je mednarodni nogometni zvezi prijavila svojo kandidaturu tudi Jugoslavija.

Poleg Italije in Jugoslavije se za priredbo SP leta 1990 potegujeta še Anglija in Zahodna Nemčija.

Mednarodna nogometna zveza je sporočila, da bodo kandidature za organizacijo SP 1990 sprejemali do 30. t.m. ter da bodo decembra poverili organizacijo prvenstva eni izmed držav, ki so predlagale lastno kandidaturu.

● TENIS — Italijan Francesco Cancellotti se je uvrstil v četrtfinale mednarodnega turnirja v Washingtonu. Cancellotti je premagal Američana Strodea s 6:1, 4:6 in 7:6.

Danes sklep o Zicu in Cerezu

Vse kaže, da bo CONI odobril nakup brazilskih asov

RIM — Danes ob 12. uri bo izvršni odbor CONI na posebni tiskovni konferenci sporočil svoje sklepe v zvezi z afero okrog brazilskih nogometašev Zica (Udinese) in Cereza (Roma). Vse kaže (tako vsaj trdijo dobro obveščeni krogi), da bo CONI naposled priznal veljavnost pogodb, ki sta ju za igralca sklenili Udinese in Roma, tako da bo sta asa prihodnje leto vendarle igrala v Italiji.

Naloga izvršnega odbora CONI vsekakor ni lahka. Predsednik Carraro in njegovi sodelavci se dobro zavedajo, da bodo osmešili predsednika nogometne zveze Sordillo, če se bodo zavzeli za Zica. Zato se sušlja, da se je Sordillo že sprijaznil s tem, da odstopi, saj bi bil v tem primeru njegov položaj nevzdržen.

Zakaj naj bi pravzaprav CONI podprl stališče Udineseja in Rome? Kaže, da so trije znani juristi (Giannini, Guarino in Nicolò), ki jim je CONI poveril nalogo, naj se izrečejo o zadevi s pravnega in praktičnega vidika, prišli do zaključka, da je sklep nogometne zveze, da zaustavi nakup tujih igralcev, nezakonit in da ga je treba zato razveljaviti, s čimer pa bi seveda vsa društva lahko najmanj še 17 dni (toliko, kolikor je trajala «zpora»

FIGC) izbirala tuje igralce.

Tudi, če bo CONI ukinil sklep nogometne zveze, pa še ni rečeno, da bo Zico smel igrati v Vidmu. Ostaja namreč odprto še drugo vprašanje in sicer, ali ima videmski klub dovolj denarnih sredstev, da si lahko privoščijo tako dragega nogometaša, kakršen je brazilski as. Vprašanje tiči predvsem v tem, ali je poseg londonske družbe «Groupie» v skladu s pravili za registracijo nogometašev, ali pa jih krši. Tehnični direktor Udineseja Dal Cin trdi, da je genovski klub Genoa registriral svojega tujca Eloia na osnovi enakega postopka, ki ga je izbral Udinese za Zica. Torej, pravi Dal Cin, če Eloio sme igrati v Italiji, ni razloga, da bi isto ne veljalo tudi za Zica.

Obstaja sicer še kompromis, ki bi utegnil preprečiti Videmčanom nakup brazilskega asa. CONI bi namreč lahko odobril prihod Zica, a obenem zahteval, naj Udinese (kot ostala društva) dopolni dokumentacijo za njegovo registracijo. V tem primeru bi se moralo vodstvo Udineseja spoprijeti z Zicovim dosedanjim klubom Flamengo, ki je približ, da mora Udinese poravnati večmilijardni dolg najkasneje do ponedeljka.

Tokrat v organizaciji ŠKD Vipava Od ponedeljka vse do petka zopet odbojka na Goriškem

V okviru poletnih praznovanj, ki jih bo na Peči organiziralo tamkajšnje društvo Vipava, bo tudi odbojkaški turnir v moški in ženski konkurenci. Brez dvoma tudi ta prireditev, ki se bo pričela v ponedeljek, se vključuje v okvir številnih odbojkaških manifestacij, ki smo jih zabeležili doslej na Goriškem. Pečanski turnir je primer več, da doživlja slovenska odbojka v naši pokrajini pravi razcvet z izredno velikim številom ekip, ki so nastopile v raznih prvenstvih, ter s serijo kakovostnih in zanimivih po-prvenstvenih nastopov.

Glede turnirja ŠKD Vipava naj povemo, da se ga bo udeležilo 6 moških in 4 ženske postave. V moški konkurenci bodo igrali O. Župančič iz Štandreža, ki je zmagovalec pravkar sklenjenega Memoriala B. Frandoliča v

Dolu, Kras iz Doberdoba, Naš prapor z Oslavja, Sovodnje, Vipava iz Rupe in s Peči ter Danica z Vrha. Med ženskami pa bodo nastopile postave Krasa iz Doberdoba (zmagovalke memoriala v Dolu), Sovodnje, Danice z Vrha ter domače Vipave.

Spored tekmovanj pa je naslednji: Ponedeljek, 25. julija, ob 20. uri (moški): Župančič - Kras; Kras - Sovodnje; Sovodnje - Župančič.

Torek, 26. julija, ob 20. uri (ženske): Sovodnje - Kras.

Sreda, 27. julija, ob 20. uri (moški): Naš prapor - Danica; Naš prapor - Vipava; Danica - Vipava.

Četrtek, 28. julija, ob 20. uri (ženske): Vipava - Danica.

Finalne tekme bodo na sporedu v petek, 29. t.m., od 20. ure dalje. (pr)

Zjutraj na igrišču Zarje

Nogometaši Triestine, ki se pripravljajo na drugoligaško prvenstvo, v jutranjih urah na igrišču bazovske Zarje, popoldne pa je na vrsti priprava

Po letošnji kupoprodajni sezoni

Sta Bic in San Benedetto res nared za zahtevno prvoligaško prvenstvo?

darle ni taka, da bi lahko dovolila Tržačanom velik kvaliteten skok, kakršnega bi najbrž zagotovil prihod ameriškega režiserja. In že ko smo pri Američanih, naj omenimo, da je odhod Bertolottija (najbolj prodornega italijanskega krila) prisilil društvo, da najame poleg centra še visokega krilnega igralca, s čimer so bila vsa predvidevanja in napovedi postavljene na noge.

Ena najšibkejših točk tržaškega moštva so bili od nekdaj centimetri. Tej pomanjkljivosti se je skušal Bic izogniti z nakupom visokega Lanze (214 cm). Višina tega igralca pa ne sme varati. Gre za dokaj hitrega dolgina z dobrim metom, ki se elegantno premika po igrišču, vendar o tem, da bi zagotovil ekipi veliko

bero odbitih žog, najbrž ni govora. Lani so «reboundse» lovili Harper, Robinson in Tonut: dobri skakalci, a nič več. Letos je trojica velikih nov naslednja: Tonut, Lanza in novi Američan. Zdi se, da ni velikega izboljšanja, razen seveda, če novi tujec ne bo pravi fenomen (tudi v ZDA pa je visokih igralcev čedalje manj).

Zadnji nakup Bica — Goti — je le dopolnilo za klop za rezervne igralce. Gre za solidnega igralca, ki pa pri 22 letih še ni prodril. Ni izključeno, da bo letos presenetil, vendar ga ne gre že vnaprej imeti za velikega aduta ali skrito karto.

Uspeh Bica bo tako tudi letos odvisen od izbire Američanov. Trener De Sisti je glede tega veliko jam-

stvo, saj je imel z Američani vselej srečno roko. Skratka, Tržačani lahko upravičeno merijo na uvrstitev v «play-off», a konkurenca bo zelo trda.

Kaj pa San Benedetto? Poznavalci soglašajo, da je izguba De Sistiya velika, le da si tega ne upajo preveč glasno izreči, ker ga je na klopi zamenjal veteran Giancarlo Primo, mož z velikimi mednarodnimi izkušnjami. S Fordom je osvojil evropsko klubsko prvenstvo, vendar je v Cantuju razpolagal z igralci, ki si jih v Gorici še sanjajo ne. De Sisti mu je v doto pustil odlična Američana, kakršna sta La Garde in Mayfield. Velika uganika je torej v tem: bo Primo znal «izžetiti» italijanske igralce tako uspešno, kot De Sisti?

OBVESTILA

ŠZ Bor - košarkarska sekcija obvešča, da bo seja sekcije, na kateri bo govor o novi sezoni in o sturir članske ekipe, v ponedeljek ob 18.30 na stadionu «1. maja».

Jadralni klub Čupa

priredi jadralni tečaj v razredu št. 1. Tečaj bo trajal od 25. do 30. julija in sicer od 9. do 16. ure. V tečaj so vključeni prostori v jadranski zalivi vsak dan od 9. do 13. ure. Za pojasnila telefonirajte na 290-130. Tečajnikom bo društvo nudilo hrano brezplačno za polno sezono.

FC Primorje

sklicuje v sredo, 27. t.m., v Sočnem št. 1 s pričetkom ob 20.30 v prvem sklopu in ob 21. uri v drugem sklopu canju 18. redni občni zbor. Dnevni red: 1. izvolitev predsednika občnega zbora; 2. predsedniško poročilo; 3. tajniško poročilo; 4. blagajnikovo poročilo; 5. poročilo predsednika nadzornega odbora; 6. razprava; 7. razne Vabljeni.

Šahovska sekcija ŠD Polje obvešča vse ljubitelje šaha, da je priredil letni igralni čas vsak torek in petek ob 20. uri na sedežu v krožku Polje, Ul. Riecreatorio. Toplo vabljeni.

ŠZ Bor

obvešča, da bo stadion «1. maja» od 30. julija do 15. avgusta.

1. — prvi	1 X
drugi	X 2
2. — prvi	X 1
drugi	1 X
3. — prvi	2 X
drugi	X 1
4. — prvi	1 X
drugi	2 X
5. — prvi	X 2
drugi	1 X
6. — prvi	X 2
drugi	2 1

● NOGOMET — V prijateljskem sklopu je Čile premagal perujsko reprezentanco z 1:0.

Vse večje zanimanje najmlajših članov Čupe za jadrane tečaje

Letos so izpeljali tri tečaje za jadrane deske, pri «optimistih» pa jih bodo morda celo štiri

potekal pod vodstvom Giorgie Zandomeni, ki vodi tudi tretji tečaj, ki poteka ravno te dni. Pri društvu pravijo, da bo morda še četrti tečaj konec avgusta.

In kako mladi vadijo? Zberejo se že v jutranjih urah in ostanejo v Sosljanskem zalivu do poznega popoldneva. S teoretičnimi prvinami se spoprijemajo že prvi dan, nakar gredo brez odlašanja na morje. Ob koncu tečaja pa si naberejo že tako znanja, da so zreli za regate.

Ti tečaji pa imajo še eno pozitivno plat. Omogočajo namreč mladim, da se spoznajo med sabo, sklenejo nova prijateljstva. Otroci namreč prihajajo iz Nabrežine, Križa, Trsta in letos celo dva iz Nove Gorice.

Novega zagona in popestritev aktivnosti si pri društvu vsekakor pričakujejo od ustanovitve mladinskega odbora, do katerega je prišlo pred kratkim. Ta odbor si je prevzel skrb, da so vsa društvena plovila, od jadranih desk do «optimistov» in pa «flying juniorjev» vedno pripravljena in brezplačno na razpolago članom. Ustanovitev tega odbora je pritegnila mnogo novih članov, zlasti mladih, tako da je društveni prostor postal tudi kraj spoznavanja in družabnosti slovenske mladine

Prvotno so sicer imeli v načrtu le tečaj za «optimiste», ki ga je vodil Dario Bensi, in katerega se je udeležilo šestnajst otrok od 8. do 14. leta starosti. Ker je bilo zanimanje za ta tečaj veliko, so se odločili, da ustrezajo tudi drugim, ki niso prišli na vrsto. Drugi tečaj je

Poletna sezona je na višku in z njo tudi vodni športi. Tako je tudi pri jadrnem klubu Čupa, kjer so letos posebno pozornost namenili tudi raznim tečajem, za katere je vse več zanimanja. Doslej so že izpeljali tri tečaje na jadrnih deskah, v teku pa so tečaji za «optimiste».

Med aktivne športnike, ki so ponesli v svet ime Trsta, je tudi veliko naših ljudi, ki so tako obogatili ne samo ugled mesta, ampak tudi dokazali širši javnosti, da tu živimo Slovenci in da s svojim doprinosom aktivno prispevamo k skupnemu sožitju.

Med številne športnike, ki so se v tem smislu izkazali, sodi tudi Severino Bonač. Doma je iz Doline, kjer si je preuredil staro hišo in poleg svojega poklica — on je namreč gasilec — pridno obdeluje zemljo in seveda vinsko trto.

Severino je bil pred leti aktiven športnik pri gasilcih, kot panogo pa si je izbral veslanje. Kako se ga je lotil, nam je sam povedal:

«Po končani obvezni šoli sem se zaposlil kot mehanični delavec v mestu. Popravljal sem motorna vozila vrste piaggio. Tam sem se seznanil s trenerjem Ginnastice tri-

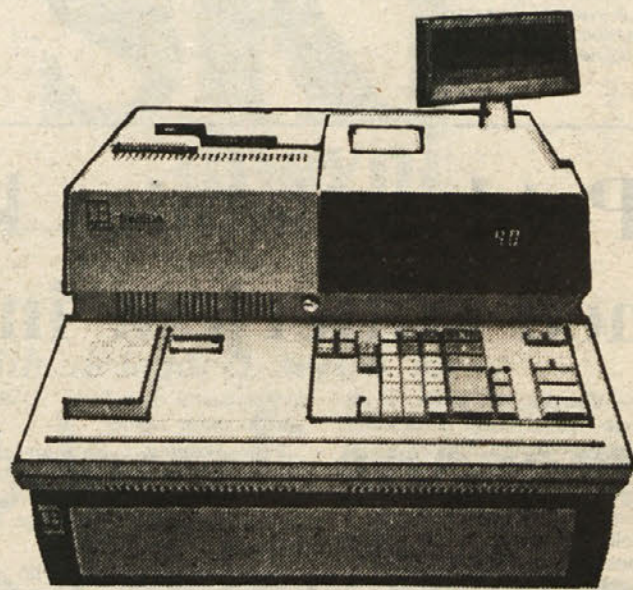
stine, ki me je povabil, naj vstopim v njegovo športno organizacijo. Menil je, da sem imel primerno postavbo za veslača in tako sem tudi začel. Imel sem več uspehov, tako da so me «zasnubili» gasilci. Z njimi sem začel vaditi načrtno in sadovi tega dela so bili kmalu vidni.»

Severino Bonač je v športni karijeri dobil veliko nagrad in priznanj, najvažnejši pa so vsekakor trije državni naslovi (assoluto). Bil je tudi na svetovnem prvenstvu in dvakrat na evropskem, ki ga sedaj ne organizirajo več.

V italijanskem prvenstvu je bil dvakrat prvi v kategoriji double scoul in enkrat z dvojcem brez krmarja. Tudi sicer je Severino tekmoval z vsemi čolni, razen z dvojcem s krmarjem.

Severino še vedno tekmuje, saj nastopa že več let kot veteran ali rekreativec na tekmovanju v Rimu. Tekmovanje za veterane se odvija na progi dolgi 500 m. Severino je že dve leti zopred osvojil prvo mesto. Nagrada pa je zelo «dragocena» — enajst pršutov. Seveda vseh ne prinese domov sam, kajti tek-

KDOR KUPI REGISTER-BLAGAJNO SWEDA JE IZPOLNIL VSE POGOJE

Sweda
Litton Italia

POMENI REGISTER-BLAGAJNO

... KER ŽE 40 LET PROIZVAJA EDINOLE REGISTER-BLAGAJNE

R.E.A.N.

Ekskluzivni zastopnik

Trst — Ul. Campo Marzio 6

telefon 733401

S. Bonač: včasih vrhunski veslač sedaj pa zelo uspešen rekreativec

spletke in zakulisne igre drugih klubov, ki so hoteli na vse načine podpirati svoje varovance, čeprav slabše.

Kot zaveden Slovenec ni imel Severino nikoli nobenih težav. Tržaški gasilci so ga sprejeli, zavedajoč se, kakšnega športnika in kakšnega človeka imajo v svoji sredi.

Ni slučaj, da se je Severino lotil veslanja. Znano je, da je veslanje trd šport, ki dosti zahteva, a malo povrne. Vendar je bila (in je še) ta panoga za Severina najlepša. Trud, ki ga je v tem športu vložil, se mu še obrestuje tudi pri vsakdanjem delu v vinogradu in na njivi. Dosti je treba garati in upati, da ne pride do neurja, sicer je vse delo zaman. Tega se marljivi Severino dobro zaveda, zato pa ima tudi lepe uspehe, ne samo na športnem področju, temveč tudi v zasebnem domačem okolju.

(M. Šušteršič)

Danilo Lokar

Objokane blazine

Učitelj se je na odru sklonil predse, se zamislil in dal učencu, da je bral naprej. Skozi odprto okno je dahnil iz gozdov hladni jutranji zrak in kukavica, ki je nekaj časa mirovala, je spet povzela svojo pesem. Preletela se je iz zelenečega bukovja na drugi kraj in povežala konec z začetkom pesmi, kakor da vleče svetlo nit za sabo.

Učitelj je zdaj vedel, da je tako. Račun je bil sklenjen. Ljubezen jih veže, drami in naganja. Ta je zadosti trdna, da v delu ne omaga, da lahko trpeči nosijo velika bremena, da lahko zmerom znova upajo, ko umirajo in se znova rode. In zgodaj, še zastrta, se ta ljubezen drami, in kasno, že malone pozabljena, usiha.

Barbara se je spomnila tistega pomladnega jutra v maju, ko je kukavica kukala, ko je bilo okno v šoli široko odprto in je dihal hladni zrak iz gozda v razred, a je učitelj zamišljen sedel na odru, s sklenjeno glavo gledal v tla in mahal z lističem v roki, ki ga je bil zaplenil. Strašno je tuhtal.

Barbara je skušala uganiti učiteljevo zamišljenost in se pri tem ozrla naskrivoma na Urbančeta. Bilo ji je, kakor da je v gozdu zašla in se že mrači. Stisnilo ji je srce, pa prav na dečku je našla nekakšno hipno pomoč in olajšavo.

«Kaj si storil, Urbanček?» ga je vprašala z očmi, ko se je ozrla čez klopi.

Ugibala je še naprej učiteljeve misli, in kakor ni mogla nič razločnega razbrati, je vendar vedela, da je pot, po kateri njene misli gredo, prava, kri in čustvo sta ji govorila — prava, prava!

Močno je zardela in tudi sama sklonila glavo. Vedela je, da hodi v temi po gozdu, zašla je, blodi, pa ne more na pravo pot, ker se že mrači. In blodi da ne bi tako nabijalo. A srh, ki ji gre po hrbtu, ker prihaja v gozdu mrak in je zašla, jo je gnal kar naprej in tudi govčilo ji je:

«Kar naprej in naprej!» Nazadnje pa, ko je blodila že prav dolgo, se je kakor zavedala in spoznala, da je za tem srhom po hrbtu in grozljivo temo naokoli po gozdu skrit svetel dan, prijetna topla luč, ki je razlita še vse širje in širje kakor noč in gozd in groza. Luči je na svetu več, je pomislila, kakor teme zato je pa tudi čisto

2. nepotrebno, da se bojiš. Kaj bi se neki bala, ko je pa luči več, je preudarjala in stopala že precej pogumno naprej. In s to zavestjo je korakala, in glej, nazadnje je res prišla. Prišla je namreč do roba gozdov, pa tudi hribovje je tu kakor odsekano padalo v dolino in velika luč ji je prišla naproti, jo vso zalila, nazadnje pa tudi resnično vzela vase in popila, kakor popije pač luč roso in meglo in mrč.

Tako se je zgodilo Barbari, ko je bila še napol otrok in je kukavica kukala v tistem majskem jutru skozi odprto okno v šoli, ko je bil učitelj hudo zamisljen in je dolgo tuhtal, njej pa se je razlezlo srce do kraja nemara prav zaradi tega, ker je učitelj hudo premišljeval.

Ozrla se je in po veži ji je prihajala naproti deklica, njena starejša hči Elizabeta. Dekletce je bilo v sami srajčki, srajčka pa je bila dokaj dolga in tudi po licu, kar čez ves obraz so ji padali razpleteni dolgi lasje. Deklica je bila hudo bolna in Barbari se je včasih zdelo čudno, da otrok še živi. Otroka so popadali sunkoviti krči, in ko jo je prav močno prišlo, se je tresla cela hiša. Šklepetala so sobna vrata in vrata pri omarah, šklepetali so stoli in mize in tudi posteljnjak je šklepetal, bilo je kakor na morju, ko mečejo valovi, ki so visoki kakor hiša, ladjó in ladja pleše kakor orehova lupina in vsi predmeti v ladji plešejo, stoli, mize, kozarci na mizah in ljudje.

Barbara je poznala ta ples in se mu je skušala privaditi.

Ko je videla, da otrok vleče roke k sebi in stiska pesti, ko je videla, da vleče tudi noge k sebi in jih krči v kolenih, tedaj se je ozrla, kakor da nekdo prihaja, in rekla:

«Zdaj bo!»

Elizabeta jo je pogledala boječe, a se ni imela več v oblasti. Roke so začele trepetati in plesati in ker sta trepetanje in ples naraščala, sta mati in hči vedeli, da prihaja veliki nemir.

Zrla sta si zaupljivo v oči, kakor da bi hoteli ali mogli s tem zadržati ali celo ureči veliko suvanje, pa sta tako neopazno prešli mimo prihajajočega in se nekako iznenada znašli v velikem plesu.

Prve čase je mati držala otroka za roke in jo zmeraj znova pogrinjala. Ščasoma pa je spoznala, da je popolnoma vseeno, ali jo za roke drži ali ne, da je tudi vseeno, ali jo znova pregrinja, ko ji krči in sunki mečejo rjuhe in plakte raz telo. Spoznala je, da prehajajo sunki tudi nanjo, in se je začela teh nemirov bati.

Ne, za roke ni otroka več držala, pač pa jo je še zmeraj prestirala s ponjavami. Delala je dosti skrbno in si mislila, da mora pač tako biti. Otrok je ob krčih tudi silno gorel, in ko ji je metalo na postelji tudi trupelce, je videla, da jo mora prekrivati.

Tudi je Barbara vedela, da jo bo sosed, ko bo prišel mimo, spet vprašal:

«Ste spet plesali, Barbka, plesali, po klancu je šklepetalo!»

V zadregi se bo nasmehnila, pogledala bo v stran in menila:

«Smo, pa se bo že nekje končalo, še tak klanc se nekje konča!»

Otrok pa bo takrat povsem miren, ležal bo v postelji in jo z zaupljivimi očmi gledal. Gledal jo bo in ji z očmi govoril: «Kajne, da me boš spet pregrinjala, ko bo prišlo?»

Mati ji bo tudi z očmi odgovorila:

«Bom!»

In tako bosta polni zaupanja gledali druga v drugo, čakali in vedeli, da bosta tudi resnično skupaj, ko bo naletelo.

To je bil njen prvi, najstarejši otrok, druge tri mlajše deklice pa so bile zdrave in so rastle kakor srobot v meji.

Vse poletje je ležala mirna, razbeljena sončna luč nad gozdovi. Barbara jo je poznala in jo je imela prav rada. Zdelo se ji je, da je življenje pod to močno svetlobo na visoki planoti drugo in drugačno kakor pozimi. Človek je mogel zdaj senco in hlad iskati in ljubiti, ni se, kakor v dolgih zimah, sence in hlada bal.

In v tistem poletju je videla Barbara samo sebe, ni ji še bilo osemnajst let, kako stopa počasi, previdno po veliki beli cesti, ki pelje od gozdarske uprave do drevsnice. Poti je bilo za dober kilometer in Barbari je tekel pot po obličju, po rokah in hrbtu, na hipe se ji je zdelo, da je v kopeli. Vsa čavenska gozdna polica je bila od sonca razbeljena in komaj je majčkeno sunila s čevljem, se je vzdignil na cesti bel apnenčev prah, droban kakor moka.

Barbara je zadela na glavo čeber, poln vode, v roki pa je nosila škropilnico. Čeber je sedel na glavi še dosti dobro, na svitku je čutila, da sedi posoda na pravem mestu, da se je pri zasukavanju pravilno naravnala v sredo. Zato pa je nosila glavo pokonci, a velika škropilnica v roki jo je žulila in je ni mogla naravnati. Zdal se je prevesila voda naprej, zdaj nazaj.

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 6,00 din, naročnina za zasebne mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Gradišče 10/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski

dnevnik

TRST U. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa
Izdaja in tiska ZTT Trst

Petdesetletnica konkordata med Hitlerjem in Vatikanom

BONN — V sredo, 20. julija, je minila spet ena izmed tistih petdesetletnic, ki v letošnjem letu kličejo v spomin na Nemčijo in za svet zlovese leto 1933, ko je nacistični režim ne samo prišel na oblast, ampak si je tudi v nekaj mesecih z neverjetno brezobzirnostjo in grobostjo zagotovil popolno oblast. Ta petdesetletnica obuja spomin na konkordat, ki sta ga 20. julija 1933 podpisala v Vatikanu v imenu nove nacionalsocialistične Nemčije vicekancler von Papen in v imenu katoliške cerkve vatikanski državni sekretar Pacelli, pozneje papež Pij XII.

Besedilo konkordata, ki v ZRN velja še danes, obsega 34 členov, ki urejajo številna vprašanja: položaj, dohodek in šolanje duhovnikov, vpliv cerkve na verski pouk v šolah in na teoloških fakultetah, jamstvo za cerkveno imetje, imetje verskih kongregacij in katoliških društev, podaljšanje veljavnosti cerkvenih pogodb, sklenjenih s posameznimi deželami rajha, svoboda oznanjanja cerkvenega nauka in diplomatsko zastopstvo Vatikana pri nemški vladi.

Kako je prišlo do podpisa konkordata, ki je morda najbolj sporen sporazum te vrste med Svetim sedežem in posvetno državo? Zlasti se, ker so se vsa prizadevanja Vatikana, da bi sklenil konkordat z Weimarsko republiko, razbila prav ob vprašanju verskega pouka v šolah in konfesionalnega šolstva. O tem, kakšne nagibe je imel Hitler za sklenitev konkordata, vlada med zgodovinarji že zdavnaj soglasje. Hitler je pričakoval od konkordata, da mu bo povzdignil veljavo doma in v svetu, ker je njegov propagandni stroj resnično temeljito izbral navznoter in navzven, in računal je — in to je bil njegov glavni nagib — da bo izločil Cerkev kot dejavnik iz političnega življenja tretjega rajha. To je dosegel s členom 32, ki je bil pogoj za sklenitev konkordata. V skladu s tem členom je Sveti sedež prepovedal vsem duhovnikom in redovnikom, da bi bili člani strank in v njih delovali.

O nagibih Vatikana si zgodovinarji niso enotni. Eni zgodovinarji trdijo, da je Cerkev zaradi domnevnih prednosti, ki jih je pričakovala od konkordata, dosti preveč popustila nacistom in da je celo »zabodla nož v hrbet« sredinskim strankam v Nemčiji poleti 1933.

Drugi zgodovinarji trdijo, da je Cerkev samo toliko popustila, da je rešila katoliško cerkev v Nemčiji pred uničenjem, da je postavila nekakšen »zaščitni zid« pred pričakovanimi napadi nacionalsocialističnega režima. S tem je ohranila vsaj cerkvene ustanove.

Bonski zgodovinar profesor Konrad Repgen, ki zastopa drugo mnenje, je v julijski številki »Četrtnika« za sodobno zgodovino, objavil študijo o dokumentih, ki so jih pred kratkim našli in odkrivajo namere in predstave tistih, ki so v »vaticanskih hodnikih oblasti« odločali o konkordatu. Repgen trdi, da so bile v vaticanski »strateški šoli« tri skupine, ki so sicer soglašale, da je nacionalsocializem »v bistvu tuj katoliški cerkvi«, vendar so različno reagirale na Hitlerjeve ponudbe. Repgen utemeljuje svojo sodbo na temelju nedavno odkritih informacij o pogajanjih o konkordatu, ki jih je julija 1933 poslal

avstrijskemu kanclerju Dollfusu je zuitski pater Leiber.

Prva skupina v Vatikanu je načelno zavračala konkordat za utemeljitev, da »nacionalsocialistična načela pomenijo popolno zanikanje katoliške ideje«.

Druga skupina je navzlic svetovno-nazorskim razlikam zagovarjala pogajanja, ker bi utegnil spricho pričakovanih spopadov sporazum postati »vir moralne moči«.

Tretja skupina, ki se je odločila za pogajanja — in v katero je, kot trdi Repgen, sodil tudi takratni kardinal Pacelli — je od konkordata pričakovala »pozitivne rezultate za katolizem v Nemčiji«. Ta pričakovanja se niso izpolnila, tako da je Cerkev pozneje hotela konkordat razveljaviti, a tega ni storila, ker se je zbal posledic.

Toda lahko je z očitkom, da je Sveti sedež »zabodel nož« sredinskim strankam v Nemčiji, ko je sklenil konkordat? Tisti, ki zavračajo tezo o »nožu«, trdijo, da je Cerkev zabodla nož kvečjemu mrliču v hrbet, zakaj 5. julija so nacisti razpustili naposled tudi nemški politični center. Kar pa zadeva očitke, da je Hitler s konkordatom dobil večji ugled, je očitek brez dvoma utemeljen, toda hkrati je

treba opozoriti na zgodovinsko dejstvo, da konkordat 20. julija 1933 ni bil prva mednarodna pogodba, ki jo je Hitlerjeva vlada podpisala. Že 5. maja 1933 je bila obnovljena pogodba o prijateljstvu s Sovjetsko zvezo in 15. julija je bila podpisana četverna pogodba z Britanijo, Francijo in Italijo.

Toda iz nedavno odkritega poročila patra Leiberja je razvidno, da se Vatikanu niso prav nič »lepili«, s kom imajo opravka, meni Martin Eberts, znanstveni sodelavec komisije za sodobno zgodovino. »Še predobro so vedeli, kolikšna je nezdružljivost med nacionalsocializmom in krščanstvom, da bi lahko verjeli v možnost trajnega sporazuma med njima. Torej ni šlo za »entente cordiale«, temveč za zagrizeno obrambo položaja spricho popolne premoči nasprotnika. To ni bila »razprodaja« političnega katolicizma, ampak samo vztrajno barantanje za mrtvaka.«

BOŽIDAR PAHOR

PARIZ — Število žrtev atentata na pariškem letališču Orly, do katerega je prišlo prejšnji petek, je naraslo na sedem. Včeraj je namreč v bolnišnici umrla neka ženska, ki je bila ranjena v atentatu.

Mucka, se res paziš psa?

Je mucka zares izbrala pravo mesto (opozorilno tablo) za ogibanje varnemu psu?

Izven konkurence za »Zlato areno« Originalna verzija Hladnikove »Maškarade« vendar na platnu

PULJ — V festivalskem centru so v okviru informativnega programa, torej filmov, ki ne konkurirajo za Zlato areno, vrteli originalno Hladnikovo verzijo filma »Maškarada«. To je pravzaprav trn v peti slovenske kinematografije. Film, ki je vzbudil obširne polemike in debate leta 1970, ko ga je Hladnik režiral. Cenzurna komisija ni takrat dovolila javno predvajati filma, češ da vsebuje prizore, ki bi žalili splošni čut za moralno in bi povzročili v nezrelih ljudeh predvsem pa v mladoletnikih hude psihične šoke. Po razgibanih debatah so končno leta 1971 sprejeli tretjo verzijo Maškarade (drugo, čeprav že cenzurirano obliko so tudi zavrnili), ki je bila dovolj spodobna, da je dobila zeleno luč za predvajanje.

A razburjenja še ni konec, po dvanajstih letih, ko naj bi občinstvo dovolj dozorelo tudi za take bolj poprane filme, je zadeva Maškarada ponovno prišla na dan. Ljubljano so posejali z maškaradnimi filmskimi plakati, na katerih je bil narisana ogromen okrašen falus. Razburjeni moidoči so marsikateri plakat raztrgali, tako da so jih morali Vibini delavci ponovno lepiti. Najbolj nermalne slike, zaradi katerih so cenzorji zavrnili film v letih 70, vidimo sedaj na katalogih in na revijah. Obuditev dogodkov izpred 12 let, kot tudi prikazovanje starega filma nima provo-

kativne, ampak le informativne namene.

Zvečer pa so v Vespasianovi areni prikazali poleg kratkometražnega filma »Puljski festival 55« (Jože Bevc) še igrani film »Nabujana rejska«, kosojskega režiserja Besima Sahatčuja in pa »Sablazan«, Dragovana Jovanovića. Sahatču je že bil prisoten v Pulju leta 1979 s filmom »Era Elis«, ki je prejel Srebrno areno za moškovo vlogo. V okviru 30. obletnice festivala je predsednik skupščine Festivala jugoslovanskega igranega filma

Martin Bizjak odprl 4 razstave. Poleg že omenjenih razstav o dobitnikih zlatih aren od nastanka festivala do danes in o sodobnem jugoslovanskem filmskem dezanju so publiki odprte še razstave dobitnikov nagrad AVNOJ in plakatov jugoslovanskega filma v inozemstvu.

PARIZ — Voditelj PLO Jaser Arafat in francoski predsednik Mitterrand sta se dogovorila, da se bosta srečala ob priliki Mitterrandovega obiska v Tuniziji, ki je napovedan za 27. in 28. oktober.

Thatcherjevi višja plača

LONDON — Tudi angleški ministri so si povišali plače. Ta sklep so sprejeli potem ko je predstojnikom novi britanski parlament odobril povišanje odškodnine, ki jo prejema poslanci. Poviški, ki so si jih prisodili ministri, so v odstotkih zelo blizu poviškom poslancev; slednji so si plače zvišali za 27 odstotkov, ministri pa »samo« za 26 odstotkov. Glede na dejstvo, da se plače poslancev višajo skupno s plačami visokih državnih funkcionarjev in da to ne velja za plače ministrov v Londonu ugotavljajo, da bo razlika med dohodki ministrov in poslancev čedalje manjša. In kolikšne so te plače? Podatki niso še znani, sporočili pa so, da bo Thatcherjeva prejela nekaj več kot 130 milijonov lir letno.

No, in da to ne velja samo za politike še vest, da so istočasno povišali plače tudi za državne funkcionarje, za sodnike in za vojake, a samo za 12 odstotkov. Prav jim je, zakaj pa niso šli za ministra!

Titanic ga mika

NEW YORK — Ne mine leto, da se ne pojavi ameriški bogataš, ki ga mika Titanic, velika prekončno ka, ki se je potopila po trčenju v ledeno goro med plovo čez ocean. Tokrat je to teksaški petrolejski milijonar Jack Grimm, ki je finančni ekspedijer v nom, da na morskem dnu poišče nesrečni parnik. S pino izvedencev je opremil z najsodobnejšimi napravami s katerimi bodo preiskali približno pet kvadratnih kilometrov morskega dna. Naloga ne bo lahka, kajti bodo morali na ledene gore, ki jih je, na tistem področju, še vedno precej.

Pa namen te pobude? Pravzaprav je dvojen: če uspe, bo mogoče iz blagajne Titanica potegniti nekaj dragocenosti, ki jih cenijo na 250 milijonov dolarjev, sicer pa bo Jack Grimm nekaj časa vsekar v središču pozornosti in vsi vemo, da propaganda ne re škoditi.

N. V. Gogolj: Taras Buljba

(10.)

riše: Željko Lordanić

